Ministerul Educaţiei şi Cercetării
al Republicii Moldova

O R D I N

13 08 2025 nr. 1427

mun. Chişinău

Cu privire la aprobarea cadrului de implementare a educaţiei multilingve

În temeiul art.140 alin (1) din Codul educaţiei al Republicii Moldova nr.152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.319 - 324, art.634), pct.9, subpct.11) al Regulamentului cu privire la organizarea şi funcţionarea Ministerului Educaţiei şi Cercetării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.146/2021 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr.206 - 208, art.344), în conformitate cu Planul de acţiuni din Programul Naţional de învăţare a limbii române de către minorităţile naţionale, inclusiv populaţia adultă, pentru anii 2023-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.115/2023 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 101 - 104, art. 221) şi în scopul consolidării capacităţii instituţiilor educaţionale cu privire la modul de planificare şi implementare a programelor multilingve care integrează învăţarea limbii materne, a limbii române şi a altor limbi din învăţământul general, Ministrul Educaţiei şi Cercetării emite prezentul

O R D I N:

1. Se aprobă cadrul de implementare a educaţiei multilingve în şcolile alolingve, după cum urmează:
   1.1. Planul de acţiuni privind implementarea educaţiei multilingve în şcolile alolingve pentru anii 2025-2030 – Anexa nr. 1;
   1.2. Modele de educaţie multilingvă în Republica Moldova – Anexa nr. 2;
   1.3. Reglementări privind organizarea procesului de implementare a educaţiei multilingve în instituţiile de învăţământ general – Anexa nr. 3.
2. Se stabileşte perioada pilot pentru anii de studii 2025-2026 şi 2026-2027, în cadrul căreia documentele aprobate vor fi aplicate şi monitorizate în instituţiile selectate pentru pilotare.
3. Organele locale de specialitate din domeniul învăţământului vor:
   3.1. informa instituţiile de învăţământ din teritoriul administrat cu privire la implementarea programelor multilingve;
   3.2. sprijini instituţiile-pilot în implementarea Planului de acţiuni, a modelelor şi a reglementărilor multilingve;
   3.3. monitoriza desfăşurarea activităţilor, identifica dificultăţile şi raporta periodic pentru optimizarea procesului de implementare.

4. Direcția politici în învățământul general va aduce la cunoștință prevederile prezentului ordin organelor locale de specialitate în domeniul învățământului și va monitoriza pilotarea documentelor menționate în pct. 1 al prezentului ordin.
5. Controlul executării prezentului ordin se pune în sarcina doamnei Valentina Olaru, secretar de stat.

Ministru **Dan PERCIUN**

Executant: Daniela Tîrsînă
☎ 022-234-623

Anexa 1
la Ordinul MEC nr. 1427 din 13 08 2025

PLAN DE ACȚIUNI
privind implementarea educației multilingve în școlile alolingve pentru anii 2025-2030

I. SCOPUL GENERAL AL PROGRAMULUI

Scopul strategic al Planului de acțiuni pentru implementarea educației multilingve în școlile alolingve pentru anii 2025-2030 este crearea condițiilor necesare pentru promovarea unei educații multilingve echilibrate și de înaltă calitate, care să contribuie la dezvoltarea durabilă a capitalului uman, valorificarea diversității lingvistice și întărirea coeziunii sociale în Republica Moldova.

Educația multilingvă are drept scop dezvoltarea abilităților cognitive și competențelor adecvate în mai multe limbi (română, rusă, maternă, străină), permițând elevilor utilizarea acestora cu succes în diverse contexte și facilitând învățarea pe tot parcursul vieții.

Această abordare prevede:

- Predarea unor discipline școlare în limba română;
- Posibilitatea de a păstra și dezvolta prima limbă / limba maternă prin aplicarea ei ca limba de predare;
- Asigurarea dreptului fundamental la o educație de calitate;
- Reducerea riscurilor asociate cunoașterii insuficiente a limbii romane;
- Creșterea competitivității absolvenților școlilor alolingve si integrarea lor sociala.

Educația multilingvă este multiculturală, promovează incluziunea, respectul reciproc și coexistența pașnică a diferitelor limbi și culturi.

Programul va asigura continuitatea Programului național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, inclusiv populația adultă, pentru anii 2022-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 115/2023.

Planul de acțiuni pentru implementarea educației multilingve în școlile alolingve (2025-2030) va trasa direcțiile prioritare și acțiuni concrete pentru promovarea educației de calitate, inclusiv:

- Dezvoltarea competențelor multilingve și interculturale;
- Întărirea identității civice și etnice a elevilor alolingvi;
- Creșterea competitivității și integrarea acestora în societate, cu respectarea drepturilor lor.

Finanțarea acțiunilor prevăzute în prezentul program se va efectua pe principii de sinergie și complementaritate, din resursele aprobate anual în bugetul Ministerului Educației și Cercetării, precum și din fonduri atrase de la partenerii de dezvoltare și alte surse externe.

OBIECTIVELE GENERALE ȘI SPECIFICE ALE PROGRAMULUI

OBIECTIVUL GENERAL 1: Dezvoltarea cadrului legal și instituțional pentru sprijinirea și promovarea unei educații multilingve incluzive și durabile în Republica Moldova.

Obiectivul specific 1.1. *Armonizarea cadrului normativ național cu standardele europene și internaționale privind educația în limba română, limbile minorităților și limbile de circulație internațională, prin actualizarea reglementărilor și aplicarea acestora în instituțiile de*

învățământ, astfel încât, până în anul 2030, documentele necesare să fie aprobate și implementate integral.

Obiectivul specific 1.2. *Consolidarea cadrului instituțional pentru administrarea și coordonarea eficientă a procesului de implementare a educației multilingve (EML), prin întărirea capacității instituțiilor responsabile și alocarea resurselor necesare, astfel încât, până în anul 2030, toate instituțiile implicate să fie funcționale și să asigure implementarea eficientă a EML în sistemul educațional.*

OBIECTIVUL GENERAL 2: Îmbunătățirea competențelor lingvistice atât în limba română, cât și în limbile minorităților naționale, ca mijloc de integrare socială și dezvoltarea identității culturale ale elevilor alolingvi prin asigurarea accesului la educație multilingva de calitate.

Obiectivul specific 2.1. *Dezvoltarea resurse educaționale relevante și adaptate nivelului de studiu pentru predarea limbii și literaturii române, astfel încât, până în anul 2030, 90% dintre instituțiile de învățământ general alolingv să implementeze aceste materiale în procesul educațional, contribuind la creșterea calității predării și la promovarea plurilingvismului.*

Obiectivul specific 2.2. *Dezvoltarea și implementarea resurselor educaționale moderne și adaptate pentru predarea limbilor minorităților naționale și pentru promovarea identității culturale, astfel încât, până în anul 2030, cel puțin 50% din școlile alolingve să aplice instrumente didactice bazate pe principiile educației multilingve și interculturale.*

OBIECTIVUL GENERAL 3. Formarea resurselor umane pentru implementarea educației multilingve și interculturale.

Obiectivul specific 3.1. Elaborarea și pilotarea modelelor de formare a cadrelor didactice în domeniul educației multilingve, prin valorificarea bunelor practici internaționale și dezvoltarea unei rețele naționale de formatori, astfel încât până în 2030 să fie implementate primele serii de programe bazate pe metodologia CLIL și predarea disciplinelor nonlingvistice în limba română.

Obiectivul specific 3.2. Integrarea durabilă a formării în educație multilingvă în sistemul de învățământ, prin includerea acesteia în programele universitare și în oferta de formare continuă acreditată, astfel încât până în 2030 toate instituțiile de învățământ general care aplică EML să dispună de personal instruit și certificat.

OBIECTIVUL GENERAL 4: Dezvoltarea unui cadru durabil de parteneriate și colaborări strategice între instituțiile de învățământ, autorități publice, organizații non-guvernamentale și actori din sectorul privat, în vederea extinderii și diversificării ofertei de educație nonformală, orientată spre formarea competențelor-cheie, incluziune socială și participare activă a elevilor.

Obiectivul specific 4.1. *Crearea și consolidarea a cel puțin 20 de parteneriate strategice cu instituții educaționale, organizații internaționale, ONG-uri și comunități etnice, astfel încât, până în 2030, acestea să contribuie activ la dezvoltarea și implementarea educației multilingve prin proiecte comune, formare continuă și schimburi de experiență.*

Obiectivul specific 4.2. *Organizarea și integrarea a cel puțin 50 de activități educaționale nonformale – inclusiv tabere lingvistice, proiecte comunitare și campanii media – astfel încât,*

până în 2030, elevii din școlile alolingve să-și dezvolte competențele lingvistice și interculturale într-un cadru stimulativ și incluziv.

OBIECTIVUL GENERAL 5: Asigurarea calității și eficienței implementării educației multilingve prin dezvoltarea și aplicarea unui sistem coerent de monitorizare și evaluare, în vederea îmbunătățirii continue a proceselor educaționale și a rezultatelor învățării în contexte lingvistice diverse.

Obiectivul specific 5.1 *Elaborarea și implementarea unui cadru național de monitorizare și evaluare a educației multilingve, astfel încât, până în 2030, toate instituțiile-pilot implicate în programul multilingv să utilizeze instrumente standardizate pentru colectarea și analiza datelor privind calitatea predării și progresul lingvistic al elevilor.*

II. TERMENE DE IMPLEMENTARE

Faza I (2025-2026): Planificare și dezvoltare

- Elaborarea politicilor, dezvoltarea curriculumului și a materialelor educaționale.
- Începutul formării cadrelor didactice. Organizarea cursurilor de formare pentru profesori.
- Pilotarea programului în școlile alolingve.

Faza II (2026-2028): Extinderea implementării

- Implementarea în școlile pilot și evaluarea progresului inițial.
- Consolidarea bunelor practici.
- Monitorizarea și ajustarea programelor pe baza feedback-ului obținut în faza pilot.

Faza III (2029-2030): Consolidare și evaluare

- Analiza progresului elevilor în cele doi/trei limbi de predare.
- Integrarea bunelor practici în strategia națională de educație.
- Ajustarea si extinderea programului la nivel național.

III. INDICATORI DE SUCCES

1. Indicatori pentru curriculum și materiale educaționale

- Numărul manualelor și materialelor didactice create în limbile materne.
- Procentul de școli care utilizează curricula adaptată pentru educația multilingvă.
- Gradul de integrare a conținutului cultural în materialele didactice.

2. Indicatori pentru formarea cadrelor didactice

- Numărul profesorilor instruiți în metodele de predare multilingvă.
- Procentul profesorilor competenți în limba maternă și în limba romană.
- Eficiența sesiunilor de formare, măsurată prin aplicarea metodelor în clasă.
- Numărul de programe/ module cu privire la implementarea programelor multilingve pentru formarea cadrelor didactice (formare inițială / continuă)

3. Indicatori pentru infrastructură și resurse

- Numărul școlilor dotate cu resurse adecvate (manuale, tehnologii, echipamente) pentru educația multilingvă.
- Procentul sălilor de clasă adaptate pentru predarea în mai multe limbi.

4. Indicatori pentru implicarea comunității

- Numărul de comunități, care participă în procesul de dezvoltare și implementare a EML.
- Numărul de activități de sensibilizare desfășurate pentru promovarea EML.
- Nivelul de colaborare între școli și familii în susținerea elevilor care învață în mai multe limbi.
- Numărul de parteneriate între școli care implementează programe de educație multilingva
- Numărul de proiecte privind educația multilingva susținute de parteneri

5. Indicatori pentru evaluarea performantelor elevilor

- Procentul elevilor care ating nivelurile de competență necesare în limba maternă, limba română și alte limbi.
- Progresul elevilor măsurat prin teste de evaluare standardizate (în limba maternă și în limba națională).
- Calitatea însușirii disciplinelor predate in limba romana

6. Indicatori pentru monitorizare și evaluare EML

- Frecvența și calitatea rapoartelor de monitorizare asupra implementării EML.
- Numărul de ajustări și îmbunătățiri ale programului bazate pe rezultatele evaluării.
- Feedback-ul comunității, elevilor și al profesorilor cu privire la eficiența implementării.

ABREVIERI:

MEC – Ministerul Educației si Cercetării
ARI – Agenția Relații Interetnice
APL - Administrația publica locala
EML – Educație multilingvă
OLSDÎ - Organul local de specialitate în domeniul învățământului

PLAN DE ACȚIUNI
privind implementarea educației multilingve în școlile alolingve
pentru anii 2025-2030

Nr. crt.	Direcția de acțiune	Autorități și instituții responsabile	Parteneri	Termenul de realizare	Costuri, MDL						Indicatorii de performanță
					2025	2026	2027	2028	2029	2030	
OBIECTIVUL GENERAL 1: Dezvoltarea cadrului legal și instituțional pentru sprijinirea și promovarea unei educații multilingve incluzive și durabile în Republica Moldova											
Obiectivul specific 1.1. *Armonizarea cadrului normativ național cu standardele europene și internaționale privind educația în limba română, limbile minorităților și limbile de circulație internațională, prin actualizarea reglementărilor și aplicarea acestora în instituțiile de învățământ, astfel încât, până în anul 2030, documentele necesare să fie aprobate și implementate integral.* **Indicatori de impact 1.1:** 1. Documente elaborate și aprobate 2. Numărul instituțiilor de învățământ care aplică noile reglementări *Valoare de bază (2025): 0%* *Țintă finală (2030): 100%*											
1.	1.1.1. Realizarea unei analize complexe a cadrului legal și normativ privind educația bilingvă/multilingvă, urmată de elaborarea recomandărilor pentru alinierea acestuia la standardele naționale și internaționale	Ministerul Educației și Cercetării; Agenția Relații Interetnice	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; organizațiile neguvernamentale	Trimestrul II, 2025							Analiză elaborată și prezentată *Valoarea de bază: 0* *Ținta: 1* Acte normative privind implementarea educației multilingve modificate *Valoarea de bază: 0* *Ținta: 3*

2.	1.1.2. Elaborarea și aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și implementarea educației multilingve (EML) în instituțiile de învățământ general.	Ministerul Educației și Cercetării; Agenția Relații Interetnice	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; organizațiile neguvernamentale	Trimestrul IV, 2025								Regulament elaborat si aprobat *Valoarea de bază: 0* *Ținta: 1*
3.	1.1.3. Elaborarea modelelor de plan-cadru pentru programele de educație multilingvă.	Ministerul Educației și Cercetării; Agenția Relații Interetnice	Organul local de specialitate în domeniul învățământului;	Trimestrul II, 2025								Modele de Plan-cadru EML elaborate și aprobate *Valoarea de bază: 0* *Ținta: 4*
Obiectivul specific 1.2. *Consolidarea cadrului instituțional pentru administrarea și coordonarea eficientă a procesului de implementare a educației multilingve (EML), prin consolidarea capacității instituțiilor responsabile și alocarea resurselor necesare, astfel încât, până în anul 2030, toate instituțiile implicate să fie funcționale și să asigure implementarea eficientă a EML în sistemul educațional.* **Indicatori de impact 1.2:** 1. Numărul de instituții implicate în administrarea și coordonarea procesului EML 2. Cadre responsabile instruite pentru administrarea procesului EML instruite *Valoare de bază (2025): 0* *Țintă finală (2030): 100%*												
4.	1.2.1. Stabilirea și operarea structurilor de coordonare și expertiză pentru implementarea EML, prin instituirea mecanismelor de guvernanță corespunzătoare	Ministerul Educației și Cercetării;	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; organizațiile neguvernamentale	Trimestrul IV, 2025 .								3 structuri instituționale create. - Consiliul Național de Coordonare constituit - Grup de Experți constituit

											- Consiliu instituțional constituit *Valoarea de bază: 0* *Ținta: 3*
5.	1.2.2. Instituirea centrelor de resurse EML la nivel republican, regional și instituțional, pentru asigurarea unei coordonări eficiente în implementarea educației multilingve	Ministerul Educației și Cercetării; Agenția Relații Interetnice	Organul local de specialitate în domeniul învățământului;	Trimestrul II, 2026							Centre de resurse EML instituite Regulament-tip de funcționare a centrelor EML elaborat și aprobat *Valoarea de bază: 0* *Ținta: 1*
6.	1.2.3. Aprobarea planurilor individuale ale instituțiilor de educație timpurie si învățământ primar, gimnazial și liceal pentru implementarea programelor pilot de educație multilingvă/bilingvă în conformitate cu cerințele stabilite de MEC.	Ministerul Educației și Cercetării	Organul local de specialitate în domeniul învățământului;	Trimestrul I, 2026-2030							Numărul planurilor individuale aprobate pentru implementarea EML *Valoarea de bază: 0;* *Ținta: 140 instituții*
OBIECTIVUL GENERAL 2: Îmbunătățirea competențelor lingvistice atât în limba română, cât și în limbile minorităților naționale, ca mijloc de integrare socială și dezvoltarea identității culturale ale elevilor alolingvi prin asigurarea accesului la educație multilingva de calitate.											

Obiectivul specific 2.1.-*Dezvoltarea resurse educaționale relevante și adaptate nivelului de studiu pentru predarea limbii și literaturii române, astfel încât, până în anul 2030, 90% dintre instituțiile de învățământ general alolingv să implementeze aceste materiale în procesul educațional, contribuind la creșterea calității predării și la promovarea plurilingvismului.*

Indicatori de impact 2.1:

1. Numărul de materiale didactice elaborate, validate și distribuite:
   Valoare de bază (2025):
   Țintă (2030): minimum 6 tipuri de materiale (pentru primar, gimnazial, liceal)
2. Procentul instituțiilor alolingve care utilizează materialele elaborate:
   Valoare de bază: 0%
   Țintă (2030): 90%
3. Numărul de ghiduri metodologice și fișe elaborate și aprobate:
   Valoare de bază (2025):
   Țintă (2030): cel puțin 4 ghiduri și seturi de fișe (structurate pe niveluri de învățământ)
4. Numărul de cadre didactice formate în utilizarea acestor ghiduri:
   Valoare de bază: 0
   Țintă (2030): cel puțin 1000 de profesori
5. Numărul instituțiilor alolingve care au primit completări de carte:
   Valoare de bază: 0
   Țintă (2030): minimum 90% dintre instituțiile alolingve beneficiare
6. Numărul de titluri noi achiziționate (literatură artistică, enciclopedii, dicționare):
   Valoare de bază: 0
   Țintă (2030): minimum 3 titluri per instituție, per categorie de resursă

7.	2.1.1. Elaborarea setului de materiale didactice pentru studierea limbii și literaturii române în învățământul general: caiete de lucru, planșe cu imagini tematice (conform conținuturilor curriculare)	Ministerul Educației și Cercetării;	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; organizațiile neguvernamentale								Materiale didactice elaborate *Valoarea de bază: 0 Ținta. 1*

8.	2.1.2. Elaborarea auxiliarelor didactice/fișe de lucru și ghiduri metodologice pentru disciplinele selectate/aprobate pentru predare în limba română	Ministerul Educației și Cercetării;	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; organizațiile neguvernamentale									Materiale elaborate *Valoarea de bază: 0* *Țința: 1*
9.	2.1.3. Completarea fondurilor bibliotecilor școlare cu noi achiziții editoriale: literatură artistică, enciclopedii, dicționare	Ministerul Educației și Cercetării; Agenția Relații Interetnice	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; organizațiile neguvernamentale									Biblioteci dotate cu materiale *Valoarea de bază: 0* *Țința: 30*
Obiectivul specific 2.2. *Dezvoltarea și implementarea resurselor educaționale moderne și adaptate pentru predarea limbilor minorităților naționale și pentru promovarea identității culturale, astfel încât, până în anul 2030, cel puțin 50% din școlile alolingve să aplice instrumente didactice bazate pe principiile educației multilingve și interculturale.* **Indicatori de Impact 2.2:** *1.* Numărul de discipline predate în limba maternă este introdus ca limbă de predare. *Valoarea de bază (2025): 10%* *Tinta finala (2030): 20%* *2.* Numărul instituțiilor de învățământ care promovează limba maternă ca limbă de predare: *Valoarea de bază (2025): 7-8%* *Ținta finală (2030): 65%.*												
10.	2.2.1.Realizarea unui studiu național privind predarea limbilor minorităților în Republica Moldova,	Ministerul Educației și Cercetării; Agenția Relații Interetnice	Organul local de specialitate în domeniul	Trimestrul III, 2028								Studiu elaborat și validat *Valoare de bază:* 0 *Țintă:* 1 raport

	cu identificarea provocărilor, nevoilor și recomandărilor de politici educaționale.		învățământului; organizațiile neguvernamentale; partenerii de dezvoltare								
11.	2.2.2. Actualizarea standardelor educaționale pentru limbile materne (ucraineană, bulgară etc.), în baza metodologiei comunicative și a CECRL.	Ministerul Educației și Cercetării	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; organizațiile neguvernamentale	Trimestrul II, 2027							Documente curriculare actualizate *Valoare de bază:* 0 *Țintă:* Min. 3 limbi minoritare
12.	2.2.3. Elaborarea materialelor didactice bilingve pentru educația timpurie în limbile minorităților, pentru dezvoltarea comunicării orale și înțelegerii interculturale	Ministerul Educației și Cercetării	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; organizațiile neguvernamentale	2025 – 2030							Seturi de materiale bilingve elaborate *Valoare de bază:* 1 *Țintă:* Min. 6 seturi pentru 3 limbi
13.	2.2.4. Elaborarea setului de materiale didactice pentru studierea limbii și literaturii popoarelor minoritare în	Ministerul Educației și Cercetării; Agenția Relații Interetnice	Organul local de specialitate în domeniul învățământului;	-2025 - 2030							Materiale didactice elaborate Valoarea de bază: 0 Ținta. 1

	învățământul general: caiete de lucru, planșe cu imagini tematice, fișe de lucru (conform conceptului EML)		organizațiile neguvernamentale; partenerii de dezvoltare								
14.	2.2.5. Elaborarea suportului didactic multilingv pentru disciplina opțională „Istoria, cultura și tradițiile poporului", în limbile română și ale minorităților naționale.	Ministerul Educației și Cercetării; Agenția Relații Interetnice	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; organizațiile neguvernamentale	Trimestrul IV, 2027							Suport elaborat și aprobat (texte tematice traduse în limbile minorităților naționale)) *Valoare de bază:* 0 *Țintă:* 6 suporturi
15.	2.2.6. Elaborarea proiectelor de lungă durata pentru discipline non-lingvistice predate în regim EML.	Ministerul Educației și Cercetării	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; organizațiile neguvernamentale, partenerii de dezvoltare	Trimestrul IV, 2026							Proiecte elaborate și aprobate *Valoare de bază: 0* *Țintă: 100%*
16.	2.2.7. Elaborarea proiectelor de scurtă durată și modelelor de evaluare sumativă pentru disciplinele non-lingvistice în EML.	Ministerul Educației și Cercetării	Organul local de specialitate în domeniul învățământului;	Trimestrul II 2027 - 2030							Pachet de resurse elaborate și aprobate *Valoare de bază: 0*

			organizațiile neguvernamentale, partenerii de dezvoltare								*Țintă: materiale pentru disciplinele din trunchiul de bază*
17.	2.2.8. Digitalizarea manualelor pentru disciplinele non-lingvistice în limba română și limbile minorităților etnice.	Ministerul Educației și Cercetării	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; organizațiile neguvernamentale, partenerii de dezvoltare	Trimestrul III, 2028							Manuale dezvoltate în format digital Valoare de bază: 0 Țintă: Min. 6 manuale în 3 limbi
18.	2.2.9. Crearea unui directoriu pe pagina oficială a MEC pentru plasarea și actualizarea periodică a resurselor educaționale EML (manuale, ghiduri, fișe, planificări, bune practici).	Ministerul Educației și Cercetării	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; organizațiile neguvernamentale, partenerii de dezvoltare	Trimestrul III, 2025							Directoriu funcțional cu conținut integrat *Valoare de bază: 0* *Țintă: 1 platformă*
19.	2.2.10. Asigurarea accesului la educația multilingvă pentru toți elevii din perspectiva educației incluzive, prin implementarea	Ministerul Educației și Cercetării	Autoritățile administrației publice locale;	2025 - 2030							Numărul elevilor refugiați, copiilor din familii vulnerabile si cu CES incluși în EML

	programelor de sprijin pentru integrarea lingvistică.		organizațiile societății civile, partenerii de dezvoltare								*Valoarea de bază: 0; Ținta:numărul copiilor incluși e in creștere*
OBIECTIVUL GENERAL 3. Formarea resurselor umane pentru implementarea educației multilingve și interculturale											
Obiectivul specific 3.1. *Elaborarea și pilotarea modelelor de formare a cadrelor didactice în domeniul educației multilingve, prin valorificarea bunelor practici internaționale și dezvoltarea unei rețele naționale de formatori, astfel încât până în 2030 să fie implementate primele serii de programe bazate pe metodologia CLIL și predarea disciplinelor nonlingvistice în limba română* **Indicatori de impact 3.1:** 1. Numărul de programe elaborate *Valoare de bază (2025): 0%* *Țintă finală (2026): 100% programe elaborate axate pe valorificarea educației multilingve în sistemul educațional* 2. Procentul de cadre instruite pentru implementarea EML *Valoare de bază (2025): 0%* *Țintă finală (2026): 100% din cadrele didactice formate din instituțiile de învățământ general care implementează educația multilingvă.*											
20.	3.1.1. Realizarea unui studiu comparativ privind bunele practici internaționale și naționale în formarea profesorilor pentru educația multilingvă.	Ministerul Educației și Cercetării	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; Instituțiile de învățământ superior organizațiile neguvernamentale, partenerii de dezvoltare	2025							Studiu comparativ elaborat și prezentat Valoarea de bază: 0 Ținta: 80%

21.	3.1.2. Elaborarea unui Ghid de formare pentru metodologia CLIL, bazat pe analiza realizată.	Ministerul Educației și Cercetării	Instituțiile de învățământ superior organizațiile neguvernamentale, partenerii de dezvoltare	Trimestrul III, 2026							Ghid de formare a formatorilor naționali elaborat și aprobat Valoarea de bază: 0 Ținta:50 de formatori nationali
22.	3.1.3. Formarea și certificarea a cel puțin 50 de formatori naționali, inclusiv prin mobilități și ateliere cu experți internaționali.	Ministerul Educației și Cercetării	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; Instituțiile de învățământ superior organizațiile neguvernamentale, partenerii de dezvoltare	Trimestrul I - II, 2026 - 2030							Program de formare a formatorilor naționali elaborat și implementat Formatori naționali certificați *Valoarea de bază: 0* *Ținta: 50*
23.	3.1.4. Pilotarea primului ciclu de instruire a formatorilor locali.	Ministerul Educației și Cercetării	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; Instituțiile de învățământ superior								Cadre didactice formate și certificate *Valoarea de bază: 0* *Ținta: 300*

			organizațiile neguvernamentale, partenerii de dezvoltare								
Obiectivul specific 3.2. *Integrarea durabilă a formării în educație multilingvă în sistemul de învățământ, prin includerea acesteia în programele universitare și în oferta de formare continuă acreditată, astfel încât până în 2030 toate instituțiile de învățământ general care aplică EML să dispună de personal instruit și certificat* **Indicatori de impact 3.2:** 1. Module/cursuri/programe elaborate și aprobate *Valoare de bază (2025): 30%* *Țintă finală (2030): 100%* 2. Numărul instituțiilor de învățământ care implementează educația multilingvă în sistemul educațional *Valoare de bază (2025): 30%* *Țintă finală (2030): 100%.*											
24.	3.2.1. Integrarea modulelor EML și CLIL în programele de studii universitare (licență și master) în domeniul educației.	Ministerul Educației și Cercetării	Instituțiile de învățământ superior	2025 - 2026							Cursuri, module elaborate, aprobate și implementate în programele de studii Valoarea de bază: 0 Ținta: 6
25.	3.2.2. Autorizarea și lansarea a minimum 2 programe de masterat axate pe educație multilingvă și interculturală.	Ministerul Educației și Cercetării	Instituțiile de învățământ superior	2025 - 2026							Programe elaborate, autorizate de Senat și coordonate de MEC

											Valoarea de bază: 0 Ținta: 5
26.	3.2.3. Elaborarea programelor acreditate de formare continuă (microcalificări, cursuri de perfecționare) pentru predarea în regim multilingv.	Ministerul Educației și Cercetării	Instituțiile de învățământ superior								Programe elaborate, autorizate de Senat și coordonate de MEC Valoarea de bază: 0 Ținta:5
27.	3.2.4. Organizarea anuală a stagiilor de formare pentru cadrele didactice și managerii din școlile EML.	Ministerul Educației și Cercetării	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; Instituțiile de învățământ superior organizațiile neguvernamentale, partenerii de dezvoltare								Cadre didactice și manageriale formate și certificate Valoarea de bază: 0 Ținta: 80%
OBIECTIVUL GENERAL 4: Dezvoltarea unui cadru durabil de parteneriate și colaborări strategice între instituțiile de învățământ, autorități publice, organizații non-guvernamentale și actori din sectorul privat, în vederea extinderii și diversificării ofertei de educație nonformală, orientată spre formarea competențelor - cheie, incluziune socială și participare activă a elevilor.											
Obiectivul specific 4.1 *Crearea și consolidarea a cel puțin 20 de parteneriate strategice cu instituții educaționale, organizații internaționale, ONG-uri și comunități etnice, astfel încât, până în 2030, acestea să contribuie activ la dezvoltarea și implementarea educației multilingve prin proiecte comune, formare continuă și schimburi de experiență.*											

Indicatori de impact 4.1: 1. Creșterea resurselor disponibile pentru activități multilingve 2. Îmbunătățirea formării continue a cadrelor și a competențelor elevilor 3. Transfer de inovații educaționale în sistemul național *Valoare de baza (2025) – 0* *Țintă finala (2030) – 90%*											
28.	4.1.1. Atragerea de fonduri europene (Erasmus+, Horizon Europe) pentru proiecte multilingve	Ministerul Educației și Cercetării Agenția Relații Interetnice	Organul local de specialitate în domeniul învățământul ui; Instituțiile de învățământ superior organizațiile neguvername ntale, partenerii de dezvoltare	2025 - 2030.							Minimum 3 proiecte aprobate și finanțate până în 2030 *Valoare de baza – 0* *Țintă finala – 3*
29.	4.1.2. Crearea parteneriatelor cu școli din țară și străinătate pentru schimb de experiență	Ministerul Educației și Cercetării Agenția Relații Interetnice	Organul local de specialitate în domeniul învățământul ui; Instituțiile de învățământ superior organizațiile neguvername ntale,	2025 - 2030.							Minimum 10 acorduri de colaborare semnate și active *Valoare de baza – 0* *Țintă finala – 10*

			partenerii de dezvoltare								
30.	4.1.3. Organizarea vizitelor de studiu și diseminarea bunelor practici	Ministerul Educației și Cercetării Agenția Relații Interetnice	Organul local de specialitate în domeniul învățământul ui; Instituțiile de învățământ superior organizațiile neguvernamentale, partenerii de dezvoltare	2025 - 2030.							Minimum 5 vizite realizate și 3 rapoarte de diseminare *Valoare de baza – 0* *Țintă finala – 10*
Obiectivul specific 4.2. *Organizarea și integrarea a cel puțin 50 de activități educaționale nonformale – inclusiv tabere lingvistice, proiecte comunitare și campanii media – astfel încât, până în 2030, elevii din școlile alolingve să-și dezvolte competențele lingvistice și interculturale într-un cadru stimulativ și incluziv.* **Indicatori de impact 4.2:** 1. Creșterea gradului de conștientizare a beneficiilor educației multilingve 2. Dezvoltarea competențelor lingvistice prin imersiune 3. Creșterea motivației elevilor pentru învățarea limbilor *Valoare de baza (2025) – 0* *Țintă finala (2030) – 60%*											
31.	4.2.1. Organizarea si desfășurarea de campanii de informare, evenimentelor pentru promovarea beneficiilor educației multilingve în rândul	Ministerul Educației și Cercetării Agenția Relații Interetnice	Organul local de specialitate în domeniul învățământul ui;	2025 - 2030.							Activități de promovare a educație multilingve desfășurate Materiale elaborate și publicate

	părinților, elevilor, și comunităților locale și mass-media, inclusiv prin Internet, emisiuni televizate, reviste etc.).		Instituțiile de învățământ superior; Centrele de tineret; Biblioteci publice; organizațiile neguvernamentale, partenerii de dezvoltare								*Valoarea de baza – 0 Tinta - 1*
32.	4.2.2. Organizarea activităților de promovare a limbii romane si limbilor materne (forum anual, conferințe locale/regionale etc.) prin CLIL moale	Ministerul Educației și Cercetării Agenția Relații Interetnice	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; instituțiile de învățământ superior; centrele de tineret; biblioteci publice; organizațiile neguvernamentale, partenerii de dezvoltare	2025 - 2030							Forum anual privind implementarea educației multilingve desfășurat Numărul de activități realizate *Valoarea de baza – 0 Ținta – 10*
33.	4.2.3. Desfășurarea activităților extracurriculare la	Ministerul Educației și Cercetării	Organul local de specialitate	2025 - 2030							Activități extra curriculare multilingve si

	nivel național, regional și instituțional care promovează limba română și limba maternă, diversitatea lingvistică și culturală: proiecte comune, concursuri, festivaluri: etc.	Agenția Relații Interetnice	în domeniul învățământul ui; instituțiile de învățământ superior; centrele de tineret; biblioteci publice; organizațiile neguvernamentale, partenerii de dezvoltare								multiculturale desfășurate: - Concurs republican „Tânăr Poliglot" la nivel liceal; - Festival regional "Unitate prin diversitate pentru copii și tineri; - Excursii educaționale "Explorează diversitatea culturală a tarii"; etc. *Valoarea de bază: 3;* *Ținta: numărul de activități si copiilor incluși este în creștere*
34.	4.2.4. Organizarea taberelor lingvistice și schimburilor de elevi și profesori	Ministerul Educației și Cercetării Agenția Relații Interetnice Ambasade	Organul local de specialitate în domeniul învățământul ui; instituțiile de învățământ superior;	2025 – 2027, Trimestrul III							Minimum 20 de tabere și schimburi realizate *Valoarea de baza – 3* *Ținta – 20*

			centrele de tineret; biblioteci publice; organizațiile neguvernamentale, partenerii de dezvoltare									
OBIECTIVUL GENERAL 5: Asigurarea calității și eficienței implementării educației multilingve prin dezvoltarea și aplicarea unui sistem coerent de monitorizare și evaluare, în vederea îmbunătățirii continue a proceselor educaționale și a rezultatelor învățării în contexte lingvistice diverse												
Obiectivul specific 5.1. *Elaborarea și implementarea unui cadru național de monitorizare și evaluare a educației multilingve, astfel încât, până în 2030, toate instituțiile-pilot implicate în programul multilingv să utilizeze instrumente standardizate pentru colectarea și analiza datelor privind calitatea predării și progresul lingvistic al elevilor.* **Indicatori de impact 5.1:** **1** Numărul de școli alolingve participante în programul pilot. *Valoare de bază (2025): 0%* *Țintă finală (2030): 50%* **2** Procentul de elevi înscriși în programul multilingv din totalul elevilor alolingvi. *Valoare de bază (2025): 0%* *Țintă finală (2030): 20%* **3** Numărul de instituții de educație timpurie participante în programul pilot. *Valoare de bază (2025): 0%* *Țintă finală (2030): 20%*												
35.	5.1.1. Realizarea de studii și sondaje cu scopul monitorizării și evaluării continuă a implementării educației multilingve, impactului ei asupra performanțelor elevilor, integrării lor	Ministerul Educației și Cercetării Agenția Relații Interetnice	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; centrele de tineret;	Trimestrul IV, 2025 - 2030								Program de monitorizare/ evaluare elaborat. Set de instrumente de monitorizare si evaluare

	în mediul educațional multilingv și propunerea măsurilor de îmbunătățire.		organizațiile neguvernamentale, partenerii de dezvoltare								diagnostica elaborat. *Valoarea de bază: 0;* *Ținta:1*
36.	5.1.2. Diagnosticarea procesului de predare-învățare a disciplinelor în limba română și maternă în instituțiile de educație timpurie si învățământ general si acordarea suportului metodologic necesar profesorilor încadrați in EML.	Ministerul Educației și Cercetării Agenția Relații Interetnice	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; centrele de tineret; organizațiile neguvernamentale, partenerii de dezvoltare	2025 - 2030							Monitorizarea procesului de predare-învățare a disciplinelor în limba română în instituțiile de învățământ general efectuat *Valoarea de bază: 0;* *Ținta: 5*
37.	5.1.3. Analiza nivelului de percepție și atitudine a comunității (părinți, elevi, profesori) cu privire la EML prin sondaje, focus-grupuri, chestionare.	Ministerul Educației și Cercetării Agenția Relații Interetnice	Organul local de specialitate în domeniul învățământului; centrele de tineret; organizațiile neguvernamentale, partenerii de dezvoltare	2025 - 2030							Sondaje desfășurate, rapoarte prezentate Valoarea de baza *– 0* *Ținta – 2*

Anexa 2
la Ordinul MEC nr. 1427 din 13 08 2025

MODELE DE EDUCAȚIE MULTILINGVĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA

I. PREAMBUL

1.1. Scopul și obiectivele

Modele de programe de educație multilingvă prezentate în acest document au fost elaborate în conformitate cu obiectivele prevăzute în Conceptul de educație multilingvă în Republica Moldova care vizează „îmbunătățirea echității și a șanselor oferite elevilor pentru a realiza studii, astfel încât să-și dezvolte abilități de multilingvism și competențe interculturale, care să le permită să acționeze eficient în calitate de cetățeni. Aceasta implică respectul față de diversitatea culturală, promovarea comunicării interculturale și valorizarea limbii române ca bază comună pentru interacțiune."

Modelele propuse urmăresc „promovarea programelor de educație multilingvă bazate pe limba maternă în instituțiile de învățământ preșcolar, primar, gimnazial și liceal, în care instruirea se desfășoară în limbile minorităților naționale."

1.2. Repere de implementare

Promovarea educației multilingve va fi inițiată începând cu nivelul preșcolar, pentru instituțiile de educație timpurie și se va realiza gradual, cu respectarea următoarelor condiții esențiale: obținerea consimțământului părinților, asigurarea personalului didactic calificat și disponibilitatea materialelor didactice corespunzătoare.

Introducerea limbii române ca disciplină obligatorie, începând cu anul școlar 2025–2026, în grădinițele alolingve reprezintă un prim pas spre implementarea educației multilingve.

Implementarea modelelor de educație multilingvă în scoala se va realiza în baza Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, aprobat prin Ordin MEC nr. 266/2025, precum și în conformitate cu curriculumul și standardele educaționale naționale.

Instituțiile de învățământ general pot dezvolta planuri proprii de educație multilingvă, ajustate la particularitățile comunității școlare și la resursele disponibile ale instituției (umane, financiare, sprijin comunitar etc.), respectând în același timp cerințele curriculumului național.

În funcție de resursele disponibile, instituțiile de învățământ general pot desfășura procesul educațional în două (sau trei) limbi, asigurând volumul de ore prevăzut pentru instruire în limba-țintă prin următoarele modalități:

a) selecția disciplinelor care vor fi predate în limba țintă;
b) alocarea unei părți din orele (modulelor) aferente anumitor discipline pentru instruirea în limba țintă;
c) predarea unor teme (temelor transversale) în limba țintă;
d) utilizarea materialelor didactice prevăzute pentru instruirea bilingvă;
e) organizarea activităților extracurriculare în limba țintă.

Evaluarea competențelor în limbile țintă se va realiza în baza criteriilor de evaluare a competențelor lingvistice în limba română și în concordanță cu prevederile Cadrului European Comun de Referință (CECR), precum și în raport cu standardele educaționale relevante.

Monitorizarea implementării programelor bilingve/multilingve, precum și evaluarea eficacității acestora, vor lua în considerare atât nivelul de însușire a limbilor (L1, L2, Lm), cât și performanțele elevilor la disciplinele non-lingvistice predate în limbile țintă.

II. GLOSAR

Limbile propuse ca limbi de predare ale disciplinelor nonlingvistice	L1 – Limba Rusă L2 – Limba Română Lm – Limba etniei minoritare (bulgară, gagauză, ucraineană etc.)
Modele „puternice" ale educației bilingve/multilingve	Modelele de educație bilingvă/multilingvă care au ca obiectiv principal păstrarea limbii materne și extinderea repertoriului lingvistic al individului. Aceste modele urmăresc dezvoltarea bilingvismului și multilingvismului la nivel individual și societal, contribuind la formarea competențelor lingvistice multiple. Modelele „puternice" percep multilingvismul ca pe o resursă esențială și oferă instrumente eficiente pentru promovarea acestuia. Politicile educaționale care susțin astfel de modele, în special cele dedicate minorităților naționale, vizează crearea unui echilibru lingvistic care să reflecte coexistența pașnică a diversității etnolingvistice.
BICS – Basic Interpersonal Communication Skills	Abilități de bază de comunicare interpersonală – se referă la utlizarea limbajului oral într-un context cotidian, colocvial și familiar. Aceste competențe sunt, de regulă, dobândite ușor și rapid de către elevii în afara mediului formal de învățare, în interacțiuni informale sau în contexte de imersiune lingvistică (Baker & Wright, 2017).
CALP (Cognitive Academic Language Proficiency)	Cunoașterea limbajului academic cognitiv (Limba academică) – reprezintă nivelul de competență lingvistică necesar pentru a înțelege și a produce conținut educațional complex, specific mediului academic, care presupune un grad ridicat de funcție cognitivă. Dezvoltarea completă a competențelor CALP necesită, de regulă, între 5 și 7 ani (Baker & Wright, 2017). În absența sprijinului pentru limba primară (L1), progresul în dobândirea limbajului academic în L2/L3 este considerabil mai lent.
Biliteracy	Biliteracy - alfabetizare în două limbi. În accepțiunea tradițională, termenul „literat" se referă la o persoană care știe să citească și să scrie. În sensul modern, biliteracy implică capacitatea de a citi și scrie în conformitate cu normele gramaticale și ortografice ale ambelor limbi.
Bilingvism echilibrat	Bilingvismul echilibrat este un tip de bilingvism individual în care persoana posedă un nivel similar de competență în ambele limbi. Cele două limbi sunt utilizate cu aceeași ușurință și eficiență, atât în contexte cotidiene, cât și academice.

Bilingvism dezechilibrat	Bilingvismul dezechilibrat se referă la situația în care persoana are niveluri diferite de competență în cele două limbi pe care le utilizează. De regulă, prima limbă (limba maternă) este stăpânită mai bine decât cea de-a doua.
Bilingvism subtractiv	Bilingvismul subtractiv apare atunci când învățarea unei a doua limbi duce la pierderea sau înlocuirea treptată a primei limbi. În acest caz, competențele în prima limbă (limba maternă) se diminuează, fiind înlocuite cu monolingvismul în limba țintă.
Abordarea naturalistă	Abordarea naturalistă se referă la metodele tradiționale de predare a limbilor străine, bazate pe observarea și interpretarea modului în care cursanții dobândesc atât prima, cât și a doua limbă în contexte informale. (Abordarea naturalistă a fost dezvoltată de Tracy Terrell și Stephen Krashen și prezentată în lucrarea „The Natural Approach" în 1983).
O persoană-o limbă (OPOL)	Metoda „O persoană – o limbă" presupune ca fiecare a doua limbă să fie atribuită unei persoane distincte care comunică exclusiv în acea limbă cu copilul. Este una dintre cele mai utilizate și accesibile metode de educare a copiilor bilingvi și cea mai ușor de implementat.
Imersiune lingvistică parțială	Formă de organizare a instruirii în care o parte din disciplinele școlare sunt predate în limba-țintă, iar restul în limba maternă. Scopul este dezvoltarea treptată a competențelor bilingve, fără a afecta înțelegerea conținuturilor academice.
Imersiune lingvistică completă	Model educațional în care toate sau aproape toate disciplinele sunt predate în limba-țintă. Limba maternă este introdusă treptat, iar obiectivul principal este atingerea unei competențe lingvistice avansate în limba de imersiune, împreună cu dezvoltarea conținuturilor academice.
Metoda de predare bilingvă	Metoda de predare bilingvă reprezintă o strategie educațională prin care conținuturile disciplinelor școlare sunt predate în două limbi, de regulă limba maternă a elevilor și o limbă-țintă (cum ar fi limba oficială a statului sau o limbă străină). Scopul acestei metode este dezvoltarea simultană a competențelor lingvistice în ambele limbi, fără a compromite achiziția cunoștințelor academice
Metoda CLIL (învățarea integrată a conținutului și limbii)	Metoda CLIL (Content and Language Integrated Learning) reprezintă o abordare educațională prin care predarea conținutului unei discipline școlare se realizează simultan cu învățarea unei limbi străine sau a limbii-țintă. Aceasta urmărește dezvoltarea competențelor lingvistice și cognitive prin integrarea instruirii în limba țintă cu achiziția cunoștințelor de specialitate, promovând astfel atât bilingvismul, cât și performanța academică. (Conform Coyle, Hood și Marsh (2010)

III. EDUCAȚIA MULTILINGVĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

3.1. Obiectivele educației multilingve în instituțiile de educație timpurie în Republica Moldova

Scopul educației multilingve, fundamentată pe limba maternă, la etapa preșcolară este de a asigura condiții favorabile dezvoltării optime a capacităților și abilităților fiecărui copil, în

concordanță cu potențialul său individual, particularitățile de vârstă și cerințele educaționale actuale. Aceasta implică crearea unui mediu educațional care să sprijine dezvoltarea armonioasă/holistică a copilului conform *Standardelor de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani* și *Curriculumului pentru educația timpurie*.

Totodată, instituțiile de învățământ preșcolar oferă fiecărui copil oportunitatea de a-și dezvolta competențele lingvistice în limba maternă/prima limbă (limba rusă sau limba minorității naționale), în concordanță cu particularitățile de vârstă. În același timp, copiii sunt sprijiniți să dobândească cunoștințe funcționale într-o a doua limbă – limba română – prin înțelegere, exprimare orală și dezvoltarea respectului față de diversitatea culturală.

Unul dintre principalele obiective ale educației multilingve în copilăria timpurie este cultivarea interesului pentru învățarea limbilor străine, stimularea dorinței de a comunica în limba studiată și formarea interesului și a unei atitudini pozitive față de cultura poporului care o vorbește.

Este important de subliniat că procesul de dezvoltare timpurie complexă a copilului și procesul de învățare a unei limbi țintă sunt inseparabile și interdependente, având ca trăsături esențiale o comunicare firească, un mediu de învățare sigur și prietenos și sprijin constant din partea educatorilor și altor specialiști din instituțiile preșcolare.

Întrucât stăpânirea limbii țintă presupune dezvoltarea prealabilă a unor competențe lingvistice în limba maternă conform normelor de vârstă, este necesar ca părinții și cadrele didactice să cunoască să valorifice aceste rezultate.

3.2. Particularitățile învățării unei a doua limbi în copilăria timpurie

Copiii preșcolari învață o limbă nouă în mod natural, prin activități specifice vârstei, în special prin joc. Curiozitatea naturală și percepția senzorială accentuată și lipsa fricii de a greși facilitează semnificativ procesul. Cu cât copilul este mai mic, cu atât are șanse mai mari să învețe o a doua limbă cu pronunție autentică și intonație corectă. De aceea, se recomandă ca educația multilingvă să înceapă din grădiniță.

Educație multilingvă ancorată în dezvoltarea limbii materne este cea mai eficienta în perioada timpurie. Dezvoltarea limbii materne/primei limbi este crucială pentru succesul învățării unei a doua limbi. Bilingvismul autentic apare doar atunci când persoana poate formula și exprima liber orice gând, cel puțin într-o limbă. Prin urmare, introducerea limbii a doua în procesul educațional este oportună după vârsta de trei ani, când, de obicei, vorbirea, exprimarea verbală în limba maternă s-a format deja.

Pe baza primei limbi/limbii materne se formează abilitățile inițiale de comunicare, care pot fi transferate și adaptate mai ușor în învățarea altei limbi către o altă limbă.

Pentru educator, abordarea firească a predării în limba țintă presupune utilizarea acesteia nu doar în cadrul activităților planificate, ci și pe parcursul întregii zile, explicând acțiuni și situații cotidiene (de exemplu la îmbrăcat, în respectarea regulilor etc.). Astfel, educatorul modelează pentru copii structuri de vorbire relevante și utile în viața cotidiană.

Esența educației multilingve nu constă doar în predarea formală a două sau mai multe limbi ca discipline separate, ci în integrarea lor firească în întregul proces educațional.

3.3. Modele de educație multilingvă aplicabile în instituțiile de educație timpurie

Programele de educație multilingvă vizează dezvoltarea abilităților copiilor preșcolari de a comunica atât în limba maternă/limba rusă, cât și în a doua limbă – limba română – în diferite situații, potrivite vârstei și nivelului de dezvoltare.

Învățarea celei de-a doua limbi se realizează etapizat, conform etapelor naturale de stăpânire a limbajului, și are loc într-un mediu comunicativ, atât în cadrul activităților formale, cât și în momente de rutină, jocuri și interacțiuni cu colegii și adulții.

Astfel se realizează o imersiune planificată într-un mediu multilingv, scopul fiind învățarea limbii și culturii prin comunicare activă. Pe parcursul etapelor, se creează condiții pedagogice favorabile pentru susținerea și consolidarea progresului lingvistic al fiecărui copil.

3.3.1. Modele de imersiune parțială

În acest model, se folosesc două sau trei limbi: limba rusă sau o altă limbă maternă, alături de limba romana ca limba țintă. Activitatea educațională în grupă este desfășurată de doi educatori, fiecare utilizând consecvent una dintre limbi. Inițial, proporția de utilizare a limbilor poate varia (80:20, 60:40, 50:50), cu scopul de a ajunge la echilibru (50:50).

Copiii sunt vorbitori nativi de limbă rusa (L1) sau de o altă limba maternă (Lm). În forma clasică a modelului, copiii petrec 50% din timp cu un educator care comunică exclusiv în limba țintă – limba romana și 50% cu celălalt educator care utilizează limba rusă sau limba maternă. În unele cazuri, un singur educator bilingv poate de asemenea implementa acest model, cu aplicarea unor elemente vizuale de diferențiere (culori, accesorii etc.) pentru a sprijini copiii în recunoașterea limbii utilizate. Este esențial ca educatorii să nu recurgă la traducerea directă din limba țintă, ci să folosească gesturi, suporturi vizuale și sprijinul, implicarea activă a copiilor pentru a asigura înțelegerea comunicării, explicațiilor în limba română.

În cazurile în care limba maternă a copilului nu coincide cu limba rusa ca prima limbă, se creează condiții pentru a susține dezvoltarea în toate cele trei limbi rusă, maternă, română, adaptând corespunzător strategiile și activitățile educaționale.

În cazul situatiei trilingve, cand L1 si Lm sunt limbi diferite, repartizarea timpului între cele trei limbi se realizează în funcție de nivelul de stăpânire a fiecărei limbi L1 și Lm de către copii și de obiectivele urmărite în învățarea acestor limbi, acordând prioritate limbii cel mai bine stăpânite din repertoriul lingvistic al copilului, aceasta fiind utilizată ca limbă de baza în procesul educațional. Raportul de timp între, L1, Lm și L2 poate fi de 40/20/40, 35/30/35 sau orice altă proporție, în funcție de necesitățile instituției, justificat și stabilit de conducerea grădiniței și aprobată de autoritățile educationale.

3.3.2. Model de imersiune dublă

În contextul educației multilingve, programele de imersiune bidirecțională, denumite și „modele de dublă imersiune", reprezintă forme de organizare a instruirii în care două grupuri lingvistice (de exemplu, vorbitori nativi de limba română și vorbitori nativi ai unei alte limbi) învață împreună, fiecare grup având ocazia să-și dezvolte competențele atât în limba maternă, cât și în limba parteneră. Scopul acestor programe este dobândirea unei competențe bilingve echilibrate și promovarea înțelegerii interculturale.

În cazul modelelor de imersiune dublă, grupa de copii este formată în proporții aproximativ egale din copii vorbitori nativi ai celor două limbi - limbă română și limba rusă sau o altă limbă maternă. Fiecare copil petrece 50% din timp cu un educator care comunică exclusiv într-una dintre cele două limbi.

Astfel, fiecare limbă are funcția de limbă maternă (L1/Lm) pentru o parte dintre copii și de de limbă a doua (L2) pentru cealaltă parte. De exemplu, într-o grupă mixtă româno-rusă, în prima jumătate a zilei se desfășoară activități în limba rusă, care este L1 pentru unii copii și L2 pentru ceilalți; în a doua jumătate a zilei, activitățile continuă în limba română, iar rolurile limbilor se inversează.

3.3.3. Alte abordări de predare a limbilor tintă

Pe lângă modelele clasice de imersiune, în instituțiile de educație timpurie pot fi aplicate și alte forme complementare și flexibile de introducere a limbii țintă, adaptate contextului și resurselor disponibile:

- *Activități de limbă romana*, începând cu vârsta de 3-4 ani, susținute de un profesor de specialitate.
- *„Duș lingvistic":* intervenții scurte, dar frecvente ale profesorului de limbă romană, care intră în grupă în diverse momente ale zilei și comunică exclusiv în limba țintă, timp de 5–15 minute, creând contexte variate pentru expunerea naturală la limbă.
- *Momente de rutină în limba romană ca limba țintă:* profesorul participă regulat la activități de rutină (îmbrăcare, masă, plimbare), ceea ce facilitează asigură învățarea vocabularului funcțional și fixarea expresiilor uzuale prin repetiție și aplicare în contexte reale.

3.4. Caracteristici obligatorii și variabile în implementarea educației multilingve în învățământul preșcolar

Caracteristici obligatorii:

1. *Principiul „O persoană – o limbă"* – creează o asociere clară între limbă și vorbitor, facilitând învățarea prin coerență și consecvență..
2. *Abordare integrată* a proceselor de predare, educare și dezvoltare, care valorifică limbajul ca parte a întregului parcurs educațional.
3. *Fără traducere* – accent pe comunicare directă, autentică în limba țintă prin imersiune totală.
4. *Sprijinul copilului* în procesul de învățare prin mijloace verbale, non-verbal, vizuale, și interactive, adaptate nevoilor copiilor.
5. *Mediu favorabil* – caracterizat de o atmosferă pozitivă, respect pentru identitatea lingvistică și culturală a copilului, precum și prezența unor materiale vizuale stimulative.
6. *Colaborare eficientă între toți actorii* implicați – autorități, conducerea instituției, cadre didactice, părinți, copii.

Caracteristici variabile (în funcție de specificul instituției și al comunității**):**

- Modelul de educație multilingvă aplicat (imersiune parțială sau imersiune dublă);
- Tipul de planificare utilizat (zilnică, săptămânală etc.);
- Programul activităților;
- Tipurile de activități (în aer liber, excursii, lecții în afara grădiniței);
- Metodele și tehnicile didactice aplicate;
- Diversitatea și numărul limbilor utilizate, metodele și formele lor de integrare în program (activități, „duș lingvistic", activități de rutină, etc.).

Implementarea programelor de educație multilingvă se realizează treptat, în baza consimțământului părinților, disponibilității personalului calificat și materialelor didactice corespunzătoare. Decizia privind aplicarea programului este luată la nivelul instituției și este aprobată de Ministerul Educației și Cercetării conform procedurilor prevăzute.

Totodată, atenționam conducerea instituțiilor de educație timpurie că, începând cu anul de studii 2025–2026 introducerea studierii limbii române ca disciplina de studiu devine obligatorie în instituțiile cu limba de instruire rusă sau în alte limbi ale minorităților naționale.

IV. EDUCAȚIA MULTILINGVĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL PRIMAR, GIMNAZIAL ȘI LICEAL

IV.MODELE DE EDUCAȚIE MULTILINGVĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL GENERAL							
Etape educaționale / Tip de program		Modele aditive de programe educaționale multilingve					
		Limbi de predare	Educația timpurie (vârsta 3-7)	Școala primară (vârsta 7-11)	Gimnaziu (vârsta 11-16)	Liceu (vârsta 16-19)	Obiective & Standarde
1. MODELE DE EDUCAȚIE BILINGVA	**1.1.**	**L1 & L2**	**L1** – limba de educație[1] **L2** - predare ca disciplină;	**L1** – limba de predare; **L1&L2** – predare ca disciplină;	**L1** – limba de predare; **L1&L2** – predare ca disciplină; **L2 – – limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 20%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	**L1**– limba de predare; **L1&L2** – predare ca disciplină; **L2 – limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 30%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L2 – BICS/CALP Alfabetizare duala Competențe bilingve
	1.2.	**L1& L2**	**L1 & L2** – limbi de educație **L2** – predare ca disciplină;	**L1** – limba de predare; **L1&L2** – predare ca disciplină; **L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 15%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	**L1** – limba de predare; **L1&L2** – predare ca disciplină; **L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 20%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	**L1** – limba de predare; **L1&L2** – predare ca disciplină; **L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 30%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L2 - BICS/CALP Alfabetizare duala Competențe bililingve

[1]Cursivelereflectăpracticilecurentedepredare/învățare a limbilortinta

	1.3.	**L1& L2**	**L1& L2** - limbi de educație **L2** – predare ca disciplină **Lm** – predare ca disciplină	**L1** – limba de predare; **L1&L2&Lm** – predare ca disciplină; **L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 15% din** numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	**L1** – limba de predare; **L1&L2&Lm** – predare ca disciplină; **L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 20% din** numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	**L1** – limba de predare; **L1&L2&Lm** – predare ca disciplină; **L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 30% din** numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L2-BICS/CALP Alfabetizare duala Competențe polilingve Lm -BICS
	1.4.	**L1&** **L2**	**L1& L2** - limbi de educație **L2** – predare ca disciplină **Lm** – predare ca disciplină (opțional)	**L1** – limba de predare; **L1&L2** – predare ca disciplină; **L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 10% din** numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice **Lm** – predare ca disciplină în funcția de cerere și numarul suficient de copii	**L1** – limba de predare; **L1&L2&Lm** – predare ca disciplină; **L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 10% din** numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice **Lm** – predare ca disciplina în funcție de cerere și numarul suficient de copii	**L1** – limba de predare; **L1&L2&Lm** – predare ca disciplină; **L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 15 % din** numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice **Lm** - predare ca disciplina în funcție de cerere și numarul suficient de copii	L2-BICS/CALP Alfabetizare duala Competențe polilingve Lm -BICS
	1.5.	**Lm& L2**	**Lm & L2&L1**– limbi de educație **L2** – predare ca disciplină	**Lm** – limba de predare; **L1&L2** – predare ca disciplină;	**Lm** – limba de predare; **L1&L2 – predare ca disciplină;** **L2 - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 20% din**	**Lm**– limba de predare; **L1&L2** – predare ca disciplină;	L2 - BICS/CALP Alfabetizare duala

					numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	**L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 30% din** numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	Competente bililingve
	1.6.	**Lm& L2**	**Lm & L2 & L1**– limbi de educație **L2** – predare ca disciplină	**Lm** – limba de predare; **L1&L2 – predare ca disciplină;** **L2 - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 15% din** numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	**Lm** – limba de predare; **L1&L2** – predare ca disciplină; **L2 - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 20% din** numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	**Lm**– limba de predare; **L1&L2** – predare ca disciplină; **L2 - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 30% din** numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L2 - BICS/CALP Alfabetizare duala Competente bililingve
2. MODELE DE EDUCAȚIE MULTILINGVĂ	**2.1.**	**L1& L2& Lm**	**L1 & L2 & Lm** – limbi de educație **L2** – predare ca disciplină	**L1** – limba de predare; **L1&L2&Lm** – predare ca disciplină; **L2-** predare ca disciplină	**L1** – limba de predare; **L1&L2&Lm** – predare ca disciplină; **Lm - limba de predare pentru cel puțin 10%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice **L2-limba de predare pentru celpuțin 20%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	**L1** – limba de predare; **L1&L2&Lm** – predare ca disciplină; **Lm - limba de predare pentru cel puțin 10%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice **L2-limba de predare pentru cel puțin 30%** dinnumărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L2, Lm-BICS/CALP Alfabetizare între limbi Competențe polilingve
	2.2.	**L1& L2& Lm**	**L1 & L2 & Lm** – limbi de educație **L2** – predare ca disciplină	**L1** – limba de predare; **Lm - limba de predare pentru cel puțin 15%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea	**L1** – limba de predare; **Lm - limba de predare pentru cel puțin 10%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	**L1** – limba de predare; **Lm - limba de predare pentru cel puțin 10%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L2, Lm-BICS/CALP Alfabetizare între limbi Competențe

				disciplinelor nonlingvistice **L2 - limba de predare pentru cel puțin 15%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	**L2 - limba de predare pentru cel puțin 20%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	**L2 - limba de predare pentru cel puțin 30%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	polilingve
	2.3.	**L1& L2& Lm**	**L1 & L2 & Lm** – limbi de educație **L2** – predare ca disciplină	**L1** – limba de predare; **L1&L2&Lm** – predare ca disciplina; **Lm - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 15%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice **L2 - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 10%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	**L1** – limba de predare; **L1&L2&Lm** – predare ca disciplină; **Lm - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 10%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice **L2 - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 10%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	**L1** – limba de predare; **L1&L2&Lm** – predare ca disciplină; **Lm - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 10%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice **L2 - limba-țintă; limba de predare** pentru cel puțin 15% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L2, Lm-BICS/CALP Alfabetizare între limbi Competențe polilingve
	2.4.	**L1& L2& Lm**	**L2 & Lm & L1** – limbi de educație **L2** – predare ca disciplină	**Lm** – limba de predare; **L1&L2&Lm** – predare ca disciplină; **L2 - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 15%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice **L1 – limba de predare pentru cel puțin 15%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute	**Lm** – limba de predare; **L1&L2&Lm** – predare ca disciplină; **L2 - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 20%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice **L1 – limba de predare pentru cel puțin 20%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	**Lm** – limba de predare; **L1&L2&Lm** – predare ca disciplinș; **L2 - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 30%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice **L1 – limba de predare pentru cel puțin 20%** din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L2, Lm-BICS/CALP Alfabetizare între limbi Competențe polilingve

				pentru studierea disciplinelor nonlingvistice			
3. MODELE DE IMERSIUNE COMPLETĂ	**3.1.**	**L2**	**L1 & L2** – limbi de educație L2 – predare ca disciplină	**L2** - limba de predare **L1** – disciplina școlară	**L2** - limba de predare **L1** - disciplina școlară	**L2** - limba de predare **L1** - disciplina școlară	L2- CALP Alfabetizare duala Competențe polilingve
	3.2.	**L2**	**L1 & L2& Lm** – limbi de educație **L2** – predare ca disciplină	**L2** - limba de predare **L1** – disciplina școlară **Lm** – disciplina școlară studiată timp de cel puțin 2 ore pe săptămână	**L2** - limbi de predare **L1** - disciplina școlară **Lm** – disciplina școlară studiată timp de cel puțin 2 ore pe săptămână	**L2** - limbi de predare **L1** - disciplina școlară **Lm** – disciplina școlară studiată timp de cel puțin 2 ore pe săptămână	L2- CALP Alfabetizare între limbi Competențe polilingve

V. NOTA EXPLICATIVĂ

5.1. Implementarea educației multilingve la etapa preșcolară

Implementarea programelor de educație multilingvă în instituțiile de educație timpurie se va realiza treptat, în baza consimțământului părinților, a disponibilității personalului didactic calificat și a existenței materialelor didactice adecvate. Decizia de aplicare a programului se ia la nivelul instituției și se supune aprobării Ministerului Educației și Cercetării, conform procedurilor prevăzute în cadrul normativ în vigoare.

Educația multilingvă în grădinițe este parte integrantă a unei abordări holistice, care urmărește asigurarea continuității dezvoltării competențelor lingvistice ale copiilor pe parcursul întregului traseu educațional. Această abordare sprijină construirea timpurie a bazelor bilingvismului sau multilingvismului funcțional, într-un cadru incluziv și adaptat diversității lingvistice din comunitate.

La nivel preșcolar, limba română este promovată ca limbă țintă, alături de limba maternă (L1/Lm), precum rusa sau alte limbi ale minorităților naționale.

Modelele recomandate – imersiune *parțială sau dublă (bidirecțională)* – se bazează pe o abordare naturală a predării/învățării limbilor, prin aplicarea metodei „o persoană – o limbă". Informații suplimentare privind organizarea procesului educațional conform acestei metode, precum și conținuturi metodologice aferente, pot fi consultate în suportul didactic destinat instituțiilor de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale: *„Limba română. Nivelul Pre-A1"*, disponibil la: https://bilingual.antem.org/wp-content/uploads/2020/03/Suport_didactic_RO_web.pdf

Instituțiile de educație timpurie beneficiază de autonomie în organizarea programelor multilingve, în funcție de contextul local, resursele umane și materiale disponibile. Acestea pot alege modelul de educație multilingvă aplicat (precum imersiunea parțială sau dublă), pot stabili modul de repartizare a timpului destinat utilizării limbilor (de exemplu, o limbă pe zi, dimineața într-o limbă și după-amiaza în alta), tipul de planificare (zilnică sau săptămânală), precum și tipurile de activități desfășurate. Aplicarea acestor alegeri este condiționată de existența resurselor necesare și se face cu aprobarea Ministerului Educației și Cercetării, conform procedurilor prevăzute.

Procesul educațional desfășurat în cadrul programelor de educație bilingvă, precum și evaluarea rezultatelor obținute, se realizează în conformitate cu Curriculumul Național și cu standardele aprobate de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova.

Studierea limbii române ca disciplină separată este o componentă obligatorie a tuturor modelelor recomandate. Întregul proces educațional, precum și evaluarea rezultatelor, se desfășoară în conformitate cu curriculumul și standardele aprobate de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova.

5.2. Aplicarea modelelor de educație bilingvă

Modelele de educație bilingvă sunt modele de imersiune parțială care prevăd studierea unor discipline în limba română, ca limbă țintă. Aceste modele se deosebesc prin etapa de imersiune: *modelul 4.1.1 fiind unul de imersiune medie*, iar modelul *4.1.2 – de imersiune intermediară*. În modelele 4.1.1 și 4.1.2, limba de predare de bază – L1 – este limba rusă, iar L2 – limba română – este limba țintă utilizată în predarea unor discipline școlare. Aceste modele sunt preconizate pentru școlile care nu oferă predarea limbilor etniilor conlocuitoare.

Modelele 4.1.3 și 4.1.4 se recomandă școlilor cu predare în limba rusă care predau limbile minorităților conlocuitoare ca discipline școlare. Asemenea situații sunt caracteristice școlilor din orașe sau din localități cu populație dispersată a unei minorități naționale. Aceste modele prevăd posibilitatea studierii limbii materne concomitent cu predarea în limba rusă și predarea unor

discipline şcolare în limba română ca limbă ţintă. Modelele se deosebesc prin volumul de timp alocat studierii disciplinelor în limba română. Modelul 4.1.4 prevede un volum mai mic de timp destinat predării în limba română, ţinând cont de lipsa cadrelor care posedă această limbă la nivelul necesar, şi este prevăzut pentru etapa de tranziţie.

Modelele 4.1.5 şi 4.1.6 pot fi aplicate în localităţile cu populaţie compactă a unei minorităţi etnice. Acestea permit predarea în una dintre limbile etniilor conlocuitoare (precum bulgara, găgăuza, ucraineana) ca limbă de bază, la iniţiativa şcolii, cu acordul părinţilor şi cu condiţia existenţei resurselor necesare. Limba română este limba ţintă, iar limba rusă se predă ca disciplină şcolară.

În şcolile/clasele primare pot fi aplicate două abordări, având în vedere necesitatea asigurării continuităţii educaţionale pentru elevii din şcolile cu predare în limba rusă. Modelul 1.1 prevede instruirea exclusiv în L1, iar modelul 4.1.5 – în limba maternă în ciclul primar, în timp ce limba română (L2) este studiată ca disciplină şcolară separată. Modelele 4.1.2, 4.1.3 şi 4.1.4 presupun introducerea predării unor discipline şcolare în regim bilingv începând cu clasele a III-a–a IV-a, la discreţia şcolii.

Alegerea disciplinelor non-lingvistice care urmează a fi predate bilingv în L1/Lm şi L2 revine şcolii, în funcţie de disponibilitatea cadrelor didactice calificate, a resurselor educaţionale existente, precum şi cu acordul părinţilor. Procentul de timp destinat predării disciplinelor în L2 se calculează în raport cu numărul total de ore prevăzut în planul-cadru pentru disciplinele non-lingvistice, excluzând orele alocate limbilor ca discipline separate (*vezi Anexele 1-4*).

Utilizarea limbilor L1 şi L2 în predarea disciplinelor non-lingvistice trebuie să fie justificată pedagogic şi să respecte metodologia predării bilingve. Alocarea timpului de instruire în L2 trebuie să ţină cont de nivelul de competenţă lingvistică al elevilor, crescând treptat pe măsură ce aceştia avansează în însuşirea limbii române (L2).

La etapa gimnazială, utilizarea limbii române ca limbă de predare se realizează cu respectarea principiului continuităţii între ciclul primar şi cel gimnazial. În toate modelele propuse, limba română este introdusă treptat ca limbă de instruire pentru disciplinele non-lingvistice, începând cu clasa a V-a. Cel târziu în clasa a VII-a, sarcina didactică desfăşurată în limba română trebuie să reprezinte cel puţin 20% din încărcătura săptămânală totală a elevilor, conform Planului-cadru pentru învăţământ primar, gimnazial şi liceal, cu excluderea orelor destinate studierii limbilor ca discipline şcolare.

Ca şi în ciclul primar, alegerea disciplinelor non-lingvistice predate bilingv în L1 şi L2 revine instituţiei de învăţământ, ţinând cont de disponibilitatea personalului calificat, a resurselor educaţionale şi cu acordul părinţilor.

În clasele de liceu, timpul recomandat pentru predarea în limba ţintă – limba română – este uniform pentru toate cele cinci modele de programe bilingve şi trebuie să reprezinte cel puţin 30% din volumul total al încărcăturii săptămânale a elevilor, excluzând orele prevăzute pentru studierea limbilor ca discipline distincte.

Alegerea disciplinelor non-lingvistice care urmează a fi predate în limba română este realizată de către şcoală, ţinând cont de continuitatea disciplinelor studiate anterior în L2 la nivel primar şi gimnazial, de profilul clasei (umanist sau real), precum şi de obiectivele curriculumului şcolar privind dezvoltarea competenţelor lingvistice în limba ţintă – BICS (Abilităţi de bază de comunicare interpersonală) sau CALP (Cunoaşterea limbajului academic cognitiv).

Limba română şi limba rusă vor fi studiate pe întreaga durată a învăţământului liceal ca discipline şcolare distincte. În plus, modelele 4.1.3–4.1.6 prevăd şi studierea limbilor materne (Lm) ale minorităţilor etnice în acelaşi regim.

Predarea disciplinelor non-lingvistice în limba română poate avea loc fie prin metode de predare bilingvă, fie prin învăţare integrată a conţinutului şi limbii (CLIL), utilizând strategii moderne precum translingvismul, „schele" (scaffolding) şi dezvoltarea gândirii critice. Cu condiţia

ca elevii să fi fost încadrați anterior în programe de educație bilingvă/multilingvă, se presupune utilizarea preponderentă a metodologiei CLIL pentru predarea disciplinelor în limba română la nivel liceal.

Cadrele didactice implicate în aceste programe trebuie să dețină un nivel adecvat de competență în ambele limbi de predare, atât în L2, cât și în L1, precum și o formare metodologică specifică în domeniul educației multilingve. Aceasta include cunoștințe și abilități în aplicarea strategiilor de translingvism, „schele" (scaffolding), gândire critică și metode de învățare integrată a conținutului și limbii (CLIL).

5.3. Aplicarea modelelor de educație multilingvă

Modelele de educație multilingvă sunt destinate grădinițelor și școlilor cu predare în limba rusă, care au în componență copii de etnie bulgară, găgăuză sau ucraineană. Aceste modele prevăd utilizarea a trei limbi ca limbi de instruire: una dintre limbile minorităților etnice – Lm (bulgară, găgăuză, ucraineană), L2 – limba română, și limba rusă (L1), limbă pe care majoritatea elevilor o stăpânesc cel mai bine la momentul intrării în sistemul educațional. Toate cele trei limbi sunt utilizate ca mijloace de instruire și educație pe întreg parcursul educațional, de la grădiniță până la finalizarea studiilor liceale.

Modelele 4.2.2. și 4.2.3. se deosebesc prin volumul de timp alocat pentru utilizarea limbii române ca limbă țintă. Modelul 4.2.3. prevede un volum mai mic de timp pentru studierea în limba română, luând în considerație lipsa cadrelor cu posedarea limbii române în unele raioane ale republicii și este prevăzut pentru etapa de tranziție.

Nivelul de competență lingvistică a cadrelor didactice în fiecare dintre cele trei limbi poate varia, însă trebuie să fie suficient pentru a îndeplini în mod calitativ cerințele profesionale asociate predării în limba respectivă.

La nivelul învățământului primar, modelul 4.2.1. prevede organizarea procesului educațional în limba rusă (L1), în timp ce limba română (L2) și limba maternă a elevilor (Lm) se studiază exclusiv ca discipline școlare.

Modelele 4.2.2. și 4.2.3. mențin L1 ca limbă de bază de instruire și introduc, progresiv, studierea unor discipline în L2 – limba română și în Lm – limba maternă. Predarea acestor discipline, alese de instituția de învățământ, începe în clasele a III-a sau a IV-a.

Calculul timpului de instruire în L2 și Lm se face în baza Planului-cadru, ținând cont de numărul total de ore aplicat disciplinelor non-lingvistice, cu excluderea orelor prevăzute pentru studierea limbilor ca discipline școlare.

Modelul 4.2.4. recomandă utilizarea Lm – limbii materne a minorităților naționale (bulgară, găgăuză, ucraineană) ca limbă de instruire de bază. În acest caz, limba română – L2 și limba rusă – L1 sunt introduse treptat ca limbi de predare, începând cu clasele a III-a – a IV-a.

În ciclul gimnazial, volumul de studiu alocat disciplinelor predate în limba română (L2) crește treptat, în funcție de distribuirea timpului prevăzut pentru predarea disciplinelor non-lingvistice în limba română, conform specificațiilor fiecărui model educațional.

Totodată, în conformitate cu metodologia predării bilingve, limbile țintă sunt integrate în mod structurat în cadrul lecțiilor, în funcție de nivelul de competență al elevilor. Limbile L1, L2 și Lm continuă să fie studiate și ca discipline școlare pe întreaga perioadă de studiu.

Alegerea disciplinelor non-lingvistice care urmează a fi predate în limbile țintă se realizează de către școală, ținând cont de continuitatea utilizării acestor limbi în procesul instructiv din ciclurile educaționale anterioare.

În clasele liceale, se presupune utilizarea preponderentă a metodei de învățare integrată a conținutului și a limbii (CLIL) pentru predarea disciplinelor în limba română, cu condiția ca elevii să fi participat anterior la programe de educație bilingvă/multilingvă. Această decizie trebuie să se bazeze și pe rezultatele evaluării nivelului de competență în L2.

Cadrele didactice care predau discipline în limba română trebuie să deţină un nivel adecvat de competenţă atât în L2, cât şi în L1.

5.4. Aplicarea modelelor de imersiune completă

Modelele de imersiune completă pot fi eficiente în contextul şcolilor mixte şi/sau al comunităţilor bilingve/multilingve, în care limbile ţintă sunt utilizate în mod activ în viaţa de zi cu zi.

La nivelul primar, gimnazial şi liceal, limba română va fi limba principală de predare a disciplinelor şcolare, prin aplicarea metodei de învăţare integrată a conţinutului şi a limbii (CLIL). Limba rusă – L1 şi limba maternă – Lm vor fi predate ca discipline şcolare pe tot parcursul traseului educaţional.

Cadrele didactice implicate în implementarea acestor modele trebuie să deţină un nivel avansat de competenţă în limba română, nu mai jos de C1, precum şi cunoştinţe funcţionale în L1 şi/sau Lm, la un nivel de cel puţin A2 – B1.

Notă bene: Predarea într-o limbă străină nu face parte din modelele de educaţie multilingvă descrise în prezentul document. Studierea aprofundată a unei limbi străine rămâne la discreţia instituţiei de învăţământ, în funcţie de disponibilitatea cadrelor didactice calificate şi a resurselor educaţionale necesare.

Decizia privind promovarea unei limbi străine ca limbă de predare poate fi luată ulterior, în baza evaluării rezultatelor obţinute în urma implementării modelelor de educaţie multilingvă recomandate.

Anexa 1:

Model de calcul și repartizare a orelor pentru limbile-țintă [2] – *Modelul 4.1.2*

Discipline predateînlimba romana ca limba-tinta

Discipline predateînlimba materna

Planul-cadru de învățământ pentru clasele I – IX (cu instruire în limba rusă)

Aria curriculară / Disciplina școlară	Învățământul primar				Învățământul gimnazial					
	Clasele/numărul de ore									
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	
COMPONENTA INVARIABILĂ (discipline obligatorii)										
Limbă și comunicare										
1. Limba și literatura română	3	3	4	4	4	4	4	4	4	L2
2. Limba și literatura rusă	8	7	7	7	6	6	5	5	5	
3. Limba străină	-	2	2	2	2	2	2	2	2	
Matematică și Științe										
1. Matematică	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
2. Științe	-	1	1	1	1	-	-	-	-	
3. Biologie	-	-	-	-	-	1	2	2	2	
4. Fizică	-	-	-	-	-	1	2	2	2	
5. Chimie	-	-	-	-	-	-	1	2	2	
6. Informatică	-	-	-	-	-	-	1	1	1	L2
Educație socioumanistică										
1. Istoria românilor și universală	-	-	-	1	2	2	2	2	2	
2. Geografie	-	-	-	-	1	1	1	1	1	
3. Educație moral-spirituală	1	1	1	1	-	-	-	-	-	
4. Educație pentru societate	-	-	-	-	1	1	1	1	1	L2
5. *Istorie, cultură și tradiții ale poporului rus/ucrainean/găgăuz/ bulgar/rom și ale altor popoare	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Arte										
1. Educație muzicală	1	1	1	1	1	1	1	1	-	
2. Educație plastică	1	1	1	1	1	1	1	-	-	
Tehnologii										
1. Educație tehnologică	1	1	1	1	1	1	1	1	1	L2
Sport										
1. Educație fizică	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Consiliere și dezvoltare personală										
1. Dezvoltare personală	1	1	1	1	1	1	1	1	1	L2
COMPONENTA VARIABILĂ (discipline opționale)										
Discipline opționale	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Număr total de ore	**24**	**26**	**27**	**28**	**29**	**30**	**33**	**33**	**32**	

[22] Selecția disciplinelor predate în limba-țintă revine instituției de învățământ, în funcție de resursele disponibile și cu acordul părinților.

Model de calcul a orelor pentru limbile - țintă - *Modelul 4.1.2*

Școală primara

Numărul total de ore pe săptămână (cl. a - 3-a) – 27

Limbă și comunicare (nr. de ore/săptămână) - 13

Din numărul de ore prevăzute pentru predarea disciplinelor non-lingvistice

10% va fi $27 - 13 \times 0.10 = 1,4 = 1$ ora pe săptămână

15% va fi $27 - 13 \times 0.15 = 2,1 = 2$ ore pe saptamana

Gimnaziu

Numărul total de ore pe săptămână (cl. A -7-a) – 33

Limbă și comunicare (nr. de ore/săptămână) - 11

Din numărul de ore prevăzute pentru predarea disciplinelor non-lingvistice

10% va fi $33 - 11 \times 0.10 = 2,2 = 2$ ore pe săptămână

15% va fi $33 - 11 \times 0.15 = 3,3 = 3$ ore pe săptămână

20% va fi $33 - 11 \times 0.20 = 4,4 = 4$ ore pe săptămână

Model de calcul și repartizare a orelor pentru limbile-țintă[3] - *Modelul 4.1.3.*

Discipline predateînlimba romana ca limba-tinta

Discipline predateînlimba materna

Planul-cadru de învățământ pentru elevii de etnie ucraineană, găgăuză, bulgară, romă din clasele I – IX (cu instruire în limba rusă)

Aria curriculară / Disciplina școlară	Învățământul primar				Învățământul gimnazial					
	Clasele/numărul de ore									
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	
COMPONENTA INVARIABILĂ (discipline obligatorii)										
Limbă și comunicare										
1. Limba și literatura română	3	3	4	4	4	4	4	4	4	L2
2. Limba și literatura ucraineană/găgăuză/bulgară	3	3	3	3	3	3	3	3	3	Lm
3. Limba și literatura rusă	8	7	7	7	6	6	5	5	5	
4. Limba străină	-	2	2	2	2	2	2	2	2	
Matematică și Științe										
1. Matematică	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
2. Științe	-	1	1	1	1	-	-	-	-	
3. Biologie	-	-	-	-	-	1	2	2	2	
4. Fizică	-	-	-	-	-	1	2	2	2	
5. Chimie	-	-	-	-	-	-	1	2	2	
6. Informatică	-	-	-	-	-	-	1	1	1	
Educație socioumanistică										
1. Istoria românilor și universală	-	-	-	1	2	2	2	2	2	
2. Geografie	-	-	-	-	1	1	1	1	1	
3. Educație moral-spirituală	1	1	1	1	-	-	-	-	-	L2
4. Educație pentru societate	-	-	-	-	1	1	1	1	1	Lm
5. *Istorie, cultură și tradiții ale poporului ucrainean/găgăuz/ bulgar/rom și ale altor popoare	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Arte										
1. Educație muzicală	1	1	1	1	1	1	1	1	-	
2. Educație plastică	1	1	1	1	1	1	1	-	-	Lm
Tehnologii										
1. Educație tehnologică	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Lm
Sport										
1. Educație fizică	2	2	2	2	2	2	2	2	2	L2
Consiliere și dezvoltare personală										
1. Dezvoltare personală	1	1	1	1	1	1	1	1	1	L2
Număr total de ore	**26**	**28**	**29**	**30**	**31**	**32**	**35**	**35**	**34**	

[3] Selecția disciplinelor predate în limba-țintă revine instituției de învățământ, în funcție de resursele disponibile și cu acordul părinților.

Model de calcul a orelor pentru limbile-țintă - *Modelul 4.1.3.*

Școală primara

Numărul total de ore pe săptămână (cl. a -3-a) – 29

Limbă și comunicare (nr. de ore/săptămână) - 16

Din numărul de orelor prevăzute pentru predarea disciplinelor non-lingvistice

10% va fi 29 – 16 x 0.10 = 1,3 = 1 ora pe săptămână

15% va fi 29 – 16 x 0.15 = 1,95 = 2 ore pe săptămână

Gimnaziu

Numărul total de ore pe săptămână (cl. a -7-a) – 33

Limbă și comunicare (nr. de ore/săptămână) - 14

Din numărul de ore prevăzute pentru predarea disciplinelor non-lingvistice

10% va fi 33 – 14 x 0.10 = 2,1 = 2 ore pe săptămână

15% va fi 33 – 14 x 0.15 = 3,15 = 3 ore pe săptămână

20% va fi 33 – 14 x 0.20 = 4,2 = 4 ore pe săptămână

Anexa 3

Model de calcul și repartizare a orelor pentru limbile-țintă[4] - *Modelul 4.1.2*.

Discipline predate în limba romană ca limba-țintă

Discipline predate în limba maternă

Planul-cadru standard pentru profilul real și umanist (cu instruire în limba rusă)

Arii curriculare / Discipline școlare	Profil Umanist			Profil Real		
	Numărul de ore pe clase					
	X	XI	XII	X	XI	XII
COMPONENTA INVARIABILĂ (discipline obligatorii)						
Limbă și comunicare						
1. Limba și literatura română	4	4	4	4	4	4 L2
2. Limba și literatura rusă	5	5	5	4	4	4
3. Limba străină I	3	3	3	3	3	3
4. Limba străină II	2	2	2	-	-	-
5. Literatura universală	1	1	1	-	-	-
Matematică și Științe						
1. Matematică	3	3	3	5	5	5
2. Fizică. Astronomie	2	2	2	3	3	4
3. Chimie	1	1	1	3	2	3
4. Biologie	1	1	1	2	3	3 L2
Educație socioumanistică						
1. Istoria românilor și universală	3	3	3	2	2	2
2. Geografie	2	2	1 L2	2	2	1
3. Educație pentru societate	1	1	1	1	1	1 L2
Tehnologii						
1.Informatică	1	1	1	2	2	2 L2
Sport						
1. Educație fizică	2	2	2	2	2	2
Dezvoltare personală						
1. Dezvoltare personală	1	1	1	1	1	1 L2
COMPONENTA VARIABILĂ (discipline opționale)						
Discipline opționale	1	1	1	1 L2	1	1
Număr total de ore	**33**	**33**	**32**	**35**	**35**	**36**

[4] Selecția disciplinelor predate în limba-țintă revine instituției de învățământ, în funcție de resursele disponibile și cu acordul părinților.

Model de calcul a orelor pentru limbile-țintă - *Modelul 4.1.2*.

Liceu

Profil umanist

Numărul total de ore pe săptămână (cl. a -10 - a) – 33

Limbă și comunicare (nr. de ore/săptămână) - 15

Din numărul de ore prevăzute pentru predarea disciplinelor non-lingvistice

10%	va fi	33-15 x 0.10 = 1,8 = 2 ore pe săptămână
15%	va fi	33 -15 x 0.15 = 2,7 = 3 ore pe săptămână
20%	va fi	33 -15 x 0.2 = 3,6 = 4 ore pe săptămână
25%	va fi	33 -15 x 0.25 = 4,5 = 5 ore pe săptămână
30%	va fi	33 -15 x 0.3 = 5,4 = 5 ore pe săptămână

Profil real

Numărul total de ore pe săptămână (cl. a – 10 - a) – 35

Limbă și comunicare (nr. de ore/săptămână) - 11

Din numărul de ore prevăzute pentru predarea disciplinelor non - lingvistice

10%	va fi	35 – 11 x 0.10 = 2,4 = 2 ore pe săptămână
15%	va fi	35 – 11 x 0.15 = 3,6 = 4 ore pe săptămână
20%	va fi	35 – 11 x 0.2 = 4,8 = 5 ore pe săptămână
25%	va fi	35 – 11 x 0.25 = 6,0 = 6 ore pe săptămână
30%	va fi	35 – 11 x 0.3 = 7,2 = 7 ore pe săptămână

Anexa 4

Model de calcul și repartizare a orelor pentru limbile-țintă[5] - *Modelul 4.2.3.*

Discipline predate în limba romană ca limba-țintă

Discipline predate în limba maternă

Planul-cadru standard pentru elevii de etnie ucraineană, găgăuză, bulgară, romă, profil umanist și real (cu instruirea în limba rusă)

Arii curriculare / Discipline școlare	Profil Umanist			Profil Real			
	Numărul de ore pe clase						
	X	XI	XII	X	XI	XII	
COMPONENTA INVARIABILĂ (discipline obligatorii)							
Limbă și comunicare							
1. Limba și literatura română	4	4	4	4	4	4	L2
2. Limba și literatura ucraineană/găgăuză/bulgară	4	4	4	3	3	3	Lm
3. Limba și literatura rusă	5	5	5	4	4	4	
3. Limba străină	3	3	3	3	3	2	
4. Literatura universală	1	1	1	-	-	-	
Matematică și Științe							
1. Matematică	3	3	3	5	5	5	
2. Fizică. Astronomie	2	2	2	3	3	4	
3. Chimie	1	1	1	3	2	3	
4. Biologie	1	1	1	2	3	3	
Educație socioumanistică							
1. Istoria românilor și universală	3	3	3	2	2	2	
2. Geografie	2	2	1	2	2	1	L2
3. Educație pentru societate	1	1	1	1	1	1	Lm
Tehnologii							
1.Informatică	1	1	1	2	2	2	
Sport							
1. Educație fizică	2	2	2	2	2	2	L2
Dezvoltare personală							
1. Dezvoltare personală	1	1	1	1	1	1	Lm
COMPONENTA VARIABILĂ (discipline opționale)							
Discipline opționale	1	1	1	1	1	1	L2
Număr total de ore	**35**	**35**	**34**	**38**	**38**	**38**	

[5] Selecția disciplinelor predate în limba-țintă revine instituției de învățământ, în funcție de resursele disponibile și cu acordul părinților.

Model de calcul a orelor pentru limbile-țintă - *Modelul 4.2.3.*

Liceu
Profil umanist

Numărul total de ore pe săptămână (cl. a -10-a) – 35
Limba și comunicare (nr. de ore/săptămână) - 17
Din numărul de ore prevăzute pentru predarea disciplinelor non-lingvistice

10% va fi	35 - 17 x 0.10 = 1,8 = 2 ore pe săptămână
15% va fi	35 - 17 x 0.15 = 2,7 = 3 ore pe săptămână
20% va fi	35 - 17x0.2 = 3,6 = 4 ore pe săptămână
25% va fi	35 - 17x0.25 = 4,5 = 5 ore pe săptămână
30% va fi	35 - 17x0.3 = 5,4 = 5 ore pe săptămână

Profil real
Numărul total de ore pe săptămână (cl. a -10-a) – 38
Limbă și comunicare (nr. de ore/săptămână) - 14
Din numărul de ore prevăzute pentru predarea disciplinelor non-lingvistice

10% va fi	38 – 14 x 0.10 = 2,4 = 2 ore pe săptămână
15% va fi	38 – 14 x 0.15 = 3,6 = 4 ore pe săptămână
20% va fi	38 – 14 x 0.2 = 4,8 = 5 ore pe săptămână
25% va fi	38 – 14 x 0.25 = 6,0 = 6 ore pe săptămână
30% va fi	38 – 14 x 0.3 = 7,2 = 7 ore pe săptămână

Anexa 3
la Ordinul MEC nr. 1127 din 13 08 2025

REGLEMENTĂRI
PRIVIND ORGANIZAREA PROCESULUI DE IMPLEMENTARE A EDUCAȚIEI MULTILINGVE ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT GENERAL

Capitolul I. Fundamentele educației multilingve

1.1. Introducere

Implementarea educației multilingve în instituțiile de învățământ din Republica Moldova reprezintă un pas esențial către un sistem educațional mai incluziv și echitabil, care reflectă diversitatea lingvistică și culturală a elevilor. Această abordare vizează nu doar dezvoltarea competențelor lingvistice ale elevilor, ci și promovarea înțelegerii interculturale, pregătindu-i pentru integrarea activă într-o societate globală în continuă schimbare. În context, educația multilingvă va contribui la formarea unei generații capabile să navigheze și să valorifice diversitatea culturală în toate aspectele vieții sociale și profesionale.

Obiectivele educației multilingve, inclusiv promovarea bilingvismului și multilingvismului funcțional, integrarea elevilor din diverse minorități lingvistice și asigurarea unui acces egal la educație de calitate, sunt esențiale pentru crearea unui mediu educațional diversificat și stimulativ. Modelele educaționale adoptate trebuie să fie flexibile și adaptate contextului lingvistic și cultural local, iar selecția și implementarea acestora necesită evaluarea atentă a resurselor disponibile, împreună cu o consultare activă a tuturor părților implicate, inclusiv cadre didactice, părinți și autorități educaționale.

Pentru a garanta succesul implementării educației multilingve, – este necesar un management eficient al resurselor financiare, umane și educaționale. Suportul instituțional și logistic, colaborările externe și internaționale, dar și implicarea activă a comunității și părinților sunt factori cruciali în sprijinirea acestui demers educațional. Crearea unui cadru normativ clar, susținut de o cooperare largă și de resurse adecvate, va asigura sustenabilitatea și eficiența educației multilingve în școlile din Republica Moldova.

1.1. Scopul și obiectivele reglementărilor

Scopul principal al prezentelor Reglementări este stabilirea un cadru normativ clar și coerent pentru implementarea educației multilingve în instituțiile de învățământ general din Republica Moldova. Acesta urmărește ghidarea procesului de organizare, implementare și evaluare a programelor de educație multilingvă, prin definirea responsabilităților instituțiilor implicate, a metodologiilor educaționale aplicabile și a procedurilor de monitorizare și evaluare.

Obiectivele principale ale reglementărilor sunt:

1. Stabilirea unui cadru organizațional clar pentru educația multilingvă, care să asigure o implementare uniformă și de calitate la toate nivelurile educaționale (preșcolar, primar, gimnazial și liceal).
2. Promovarea bilingvismului și multilingvismului funcțional prin adaptarea modelelor educaționale la realitățile lingvistice și culturale ale elevilor.
3. Formarea competențelor lingvistice și interculturale ale elevilor, asigurându-le acestora accesul la o educație de calitate în mai multe limbi.
4. Asigurarea unui sistem integrat de monitorizare, evaluare și planificare a resurselor pentru implementarea educației multilingve, în scopul eficientizării procesului educațional și să

permită adaptarea continuă a strategiilor educaționale la nevoile elevilor și la contextul educațional.

1.2. Contextul educațional național și cadrul legislativ

Contextul educațional în Republica Moldova este marcat de diversitatea lingvistică, iar educația multilingvă joacă un rol esențial în asigurarea unui sistem educațional incluziv și echitabil.

În ultimele decenii, Moldova a înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește educația multilingvă, or, diversitatea etnică și lingvistică a populației.

În prezent, educația multilingvă reprezintă o componentă esențială a politicilor educaționale, axându-se pe dezvoltarea competențelor lingvistice ale elevilor în limba română și/sau în limba maternă, inclusiv, și în limbile de circulație internațională.

Legislația relevantă în domeniul educației multilingve în Republica Moldova se bazează pe un cadru normativ complet, care reglementează atât diversitatea lingvistică, cât și implementarea educației multilingve în instituțiile de învățământ.

Actele legislative și reglatorii sunt:

- Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale, nr. 94/1995;
- Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014;
- Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030", aprobată prin Legea nr. 315/2022);
- Hotărârea Guvernului nr. 868/2014 *privind finanțarea în bază de cost standard per elev a instituțiilor de învățământ primar și secundar (ciclul I și II) din subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea*;
- Programul pentru anii 2022-2025 privind implementarea Strategiei de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027,aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1464/2016);
- Competențele-cheie pentru învățarea pe parcursul întregii vieți, Bruxelles, 2018;
- Programul pentru susținerea populației de etnie romă pentru anii 2022-2025,aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 576/2022;
- Programul național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, inclusiv populația adultă, pentru anii 2023-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 115/2023;.

1.3. Principiile educației multilingve

Educația multilingvă (EML) urmărește dezvoltarea armonioasă a competențelor lingvistice ale elevilor în limbile relevante pentru contextul lor educațional, social și cultural. Implementarea cu succes a EML în școlile din Republica Moldova trebuie să se bazeze pe următoarele principii fundamentale:

Incluziune și echitate lingvistică

Toți elevii, indiferent de limba maternă, au dreptul de a învăța într-un mediu care valorizează și susține diversitatea lingvistică. Educația multilingvă asigură acces echitabil la resurse și oportunități pentru dezvoltarea competențelor în limba maternă , limba statului și, după caz, limbi străine (L3).

Integrarea limbii în procesul educațional

Limbile nu sunt doar obiecte de studiu, ci și mijloace de învățare a conținutului. Educația multilingvă presupune integrarea limbajului în toate disciplinele prin metode precum CLIL (Content and Language Integrated Learning), favorizând dezvoltarea simultană a limbii și a cunoștințelor.

Interdependența competențelor lingvistice

Dezvoltarea unei limbi sprijină învățarea altora. EML valorifică transferul cognitiv și lingvistic între limbi, construind pe baza cunoștințelor anterioare ale elevilor.

Adaptarea la nevoile și contextul elevului

Educația multilingvă este centrată pe elev și ține cont de specificul său lingvistic, cultural și cognitiv. Planificarea didactică, metodele de predare și evaluarea sunt adaptate nevoilor individuale și profilului lingvistic al fiecărui elev.

Formare continuă și dezvoltare profesională

Cadrele didactice sunt formate în mod sistematic pentru a aplica metode multilingve, a integra limbile în curriculum și a utiliza strategii didactice moderne, în conformitate cu principiile EML. Succesul programului depinde de calitatea și motivația echipei educaționale.

Evaluare formativă și reflexivă

Evaluarea în cadrul EML este continuă, incluzivă și orientată spre progres. Ea vizează nu doar cunoștințele lingvistice, ci și competențele interculturale și capacitatea de a învăța în contexte multilingve. Autoevaluarea și feedback-ul constructiv sunt instrumente esențiale în procesul educațional.

Implicarea comunității și parteneriat educațional

Educația multilingvă presupune colaborare între școală, familie și comunitate. Parteneriatele sprijină integrarea socială, promovarea limbilor minoritare și menținerea identității culturale în cadrul unui proces educațional unitar și incluziv.

Sustenabilitate și orientare strategică

EML este integrată în viziunea și strategiile instituției educaționale. Aceasta presupune planificare pe termen lung, resurse dedicate, monitorizare și evaluare constantă pentru a asigura durabilitatea și calitatea programului.

1.4. Modelele de educație multilingvă

Educația multilingvă include diverse modele care facilitează învățarea și utilizarea a două sau mai multe limbi într-un cadru educațional. Fiecare model are scopuri și metodologii adaptate contextului lingvistic și cultural al elevilor, contribuind la dezvoltarea competențelor lingvistice și interculturale într-un mediu educațional diversificat.

Modelele variază în funcție de structura și obiectivele educaționale, iar implementarea lor permite adaptarea procesului educațional la nevoile specifice ale elevilor din diverse comunități lingvistice, promovând în același timp integrarea acestora în societatea multilingvă și multiculturală, după cum urmează.

- **Modelul bilingv**

Acesta presupune predarea în două limbi, de obicei limba oficială a țării și limba maternă a elevilor, având ca scop dezvoltarea competențelor lingvistice în ambele limbi. Este un model frecvent utilizat în școlile cu elevi din minorități etnice, în care elevii învață în limba lor maternă și în limba oficială a statului, sprijinind integrarea lor în societatea mai largă.

- **Modelul multilingv**

Acest model implică învățarea a trei limbi: limba oficială a țării, limba maternă și o limbă de instruire. Scopul este de a dezvolta abilități lingvistice avansate, pregătind elevii să comunice eficient într-un context globalizat.

- **Modelul de imersiune deplină**

Acest model presupune utilizarea a două sau mai multe limbi în educație. Limba română este limba de predare a disciplinelor școlare, iar limba rusă și limba minorităților sunt limbi de educație, studiate separat ca discipline școlare. Astfel, elevii sunt expuși activ la limba română pentru învățarea disciplinelor școlare, iar limba rusă și limba maternă a minorităților sunt învățate ca limbi adiționale, contribuind la dezvoltarea competențelor lingvistice și interculturale ale acestora.

Capitolul II. Organizarea procesului de implementare a educației multilingve

2.1. Evaluarea contextului lingvistic și cultural

Fiecare instituție de învățământ trebuie să efectueze o evaluare detaliată a caracteristicilor lingvistice și culturale ale elevilor. Aceasta include analiza limbilor vorbite de elevi în familie și comunitate, precum și nivelul de competență lingvistică al acestora. În funcție de aceste date, se vor selecta modelele educaționale cele mai potrivite, adaptate nevoilor specifice ale elevilor, cu ulterioara implementare graduală a procesului (echipa de implementare, resurse educaționale, resurse umane, Planul-cadru individual de învățământ etc.).

2.2. Etapele de organizare

Pasul 1

Constituirea echipei responsabile pentru implementarea educației multilingve, constituită din cadre manageriale, cadre didactice și specialiști în educație lingvistică, care va coordona activitățile necesare, inclusiv realizarea formării continue a cadrelor didactice și gestionarea resurselor educaționale

Pasul 2

a) Analizarea resurselor educaționale disponibile, inclusiv manualele, platformele educaționale, echipamentele TIC și infrastructura disponibilă;
b) Evaluarea resurselor umane (cadre didactice și specialiști cu competențe relevante în domeniul lingvistic și intercultural) pentru implementarea educației multilingve;
c) Identificarea necesităților suplimentare și căutarea soluțiilor pentru suplinirea eventualelor lacune prin parteneriate cu autoritățile locale, organizațiile internaționale sau sectorul privat.

Pasul 3

a) Selectarea modelului educațional
b) Elaborarea Planului-cadru individual de învățământ (în continuare PCI)

Planul va include:

- Obiectivele educaționale pentru fiecare limbă de predare.

- Selecția disciplinelor ce vor fi predate în mai multe limbi.
- Detalierea numărului de ore alocate fiecărei discipline și limbi.
- Metodele de predare - învățare - evaluare a progresului elevilor în fiecare limbă de instruire.

Pasul 4

a) Consultarea cadrelor didactice, părinților și autorităților educaționale locale înainte de depunerea Planului-cadru individual pentru aprobare
b) Colectarea feedback-ului pentru a asigura adaptabilitatea planului la nevoile comunității educaționale, garantând astfel relevanța și eficiența implementării educației multilingve.
c) Emiterea deciziei consiliului profesoral prind aprobarea PCI
d) Coordonarea PCI cu organul local de specialitate din domeniul învățământului
e) Depunerea la Ministerul Educație și Cercetării a pachetului de acte pentru aprobarea implementării educației multilingve (Anexa 1)
f) Evaluarea dosarului depus (Anexa 2)
g) Emiterea deciziei de aprobare a PCI de către MEC

Notă: Înainte de elaborarea și depunerea Planului-cadru individual, instituțiile de învățământ sunt încurajate să utilizeze grila de autoevaluare, descrise în Anexa 2, care reflectă nivelul de pregătire pentru aderarea la educația multilingvă. Aceasta permite o analiză realistă și planificată a punctelor tari și a domeniilor ce necesită îmbunătățiri. Scorul maxim este de 100 de puncte, structurat în trei standarde principale. Nu există criterii eliminatorii, însă fiecare domeniu poate indica necesitatea de îmbunătățiri specifice.

Instrumentele de evaluare instituțională și de raportare periodică va viza:

- *Standard I.* Viziune strategică și angajament
- *Standard II.* Capacitate didactică și curriculară
- *Standard III.* Resurse și infrastructură

2.3. Evaluarea și aprobarea Planului – cadru individual

Procesul de evaluare și aprobare a Planului-cadru individual constituie o etapă esențială în asigurarea calității implementării programelor de educație multilingvă în instituțiile de învățământ. Această procedură permite verificarea alinierii planificării instituționale la politicile educaționale naționale și la standardele de calitate stabilite de Ministerul Educației și Cercetării.

Evaluarea se realizează pe baza unei grile standardizate, care reflectă trei dimensiuni-cheie: viziunea strategică și angajamentul instituțional, capacitatea didactică și curriculară, precum și resursele și infrastructura disponibile. Fiecare componentă este analizată prin indicatori clari, cuantificabili, care permit determinarea nivelului de pregătire al instituției: minim acceptabil, funcțional sau avansat.

În cadrul procesului de aprobare, se examinează dacă Planul-cadru individual:

- include obiective clare privind educația multilingvă;
- reflectă o planificare coerentă și realistă a activităților în funcție de specificul lingvistic al elevilor;
- integrează în mod eficient L1 și L2 în cadrul disciplinelor;
- prevede utilizarea unor metode didactice adaptate contextului multilingv;
- asigură accesul la materiale didactice adecvate și resurse educaționale în limbile țintă.

În paralel, se evaluează angajamentul conducerii instituției, disponibilitatea resurselor umane formate în metodele EML/CLIL și gradul de implicare al comunității școlare.

Aprobarea Planului-cadru individual este urmată de o etapă de monitorizare a implementării, cu scopul de a identifica punctual dificultățile apărute și de a ajusta intervențiile educaționale. Ministerul va colecta date privind aplicarea practică a planului, inclusiv prin implicarea cadrelor didactice, a părinților și a partenerilor locali, pentru a asigura un proces continuu de învățare organizațională și adaptare.

Instituțiile care obțin un nivel funcțional sau avansat în evaluare vor beneficia de autonomie sporită și sprijin orientat spre consolidare, în timp ce cele aflate la un nivel minim acceptabil vor primi asistență direcționată, formări suplimentare și recomandări concrete de remediere și optimizare.

Capitolul III Resurse pentru educația multilingvă

3.1. Resurse financiare și mecanisme de finanțare

Resursele și finanțarea pentru educația multilingvă sunt esențiale pentru succesul implementării acesteia. Bugetul de stat asigură fondurile necesare pentru formarea cadrelor didactice, achiziționarea de materiale și echipamente, precum și organizarea activităților extrașcolare, iar finanțarea este reglementată prin Hotărârea Guvernului nr. 868/2014, care stabilește costul standard per elev pentru instituțiile de învățământ primar și secundar.

Autoritățile publice locale pot aloca fonduri suplimentare, în special în regiunile cu populație multilingvă, pentru infrastructura școlară și formarea cadrelor didactice, susținând și activitățile educaționale complementare.

Educația multilingvă beneficiază, de asemenea, de finanțare prin granturi și proiecte internaționale din partea organizațiilor precum Uniunea Europeană, ONU sau UNESCO, care pot cofinanța proiecte educaționale inovative. Sectorul privat poate sprijini acest domeniu prin sponsorizări, donații sau parteneriate public-private, contribuind cu echipamente și soluții tehnologice pentru învățământul multilingv. De asemenea, instituțiile de învățământ trebuie să implementeze un management financiar eficient, realizând planuri detaliate pentru alocarea fondurilor, iar autoritățile locale colaborează cu școlile pentru a asigura gestionarea și monitorizarea resurselor.

3.2. Suportul autorităților publice locale

Autoritățile publice locale joacă un rol esențial în furnizarea resurselor necesare implementării educației multilingve, având un impact semnificativ asupra infrastructurii educaționale și a suportului comunitar. Acestea colaborează cu instituțiile de învățământ și fondatorii acestora pentru a asigura dotările necesare, cum ar fi spațiile adecvate pentru predare, echipamente IT moderne, manuale în mai multe limbi, platforme educaționale online și acces la internet. De asemenea, autoritățile publice locale pot sprijini activitățile extrașcolare și integrarea educației multilingve în viața comunității.

Succesul educației multilingve depinde în mare măsură de pregătirea cadrelor didactice, care sunt calificate pentru a preda în mai multe limbi și a aplica metodologii didactice specifice. Instituțiile de învățământ asigură formarea continuă a cadrelor didactice, iar Ministerul Educației și Cercetării, împreună cu instituțiile de învățământ superior și cele de formare profesională, oferă programe de dezvoltare profesională necesare pentru implementarea eficientă a educației multilingve.

3.3. Parteneriate și colaborări

Parteneriatele educaționale și comunitare sunt fundamentale pentru implementarea educației multilingve, oferind resurse suplimentare și sprijin diversificat. Colaborarea între școli, organizații comunitare, autorități publice și actori locali contribuie la sustenabilitatea acestui proces. Școlile pot încheia parteneriate pentru a împărtăși bune practici și resurse educaționale, organizând proiecte comune și schimburi de profesori și elevi. Organizațiile nonguvernamentale pot sprijini educația multilingvă prin activități educaționale și formarea părinților și cadrelor didactice, promovând un mediu intercultural. Mediul de afaceri poate sprijini educația multilingvă prin resurse financiare și echipamente, contribuind la dezvoltarea competențelor lingvistice.

Colaborările cu organizații internaționale, precum UNESCO, Consiliul Europei, sau Comisia Europeană etc., aduc beneficii prin proiecte educaționale comune, schimburi de profesori și elevi, formarea cadrelor didactice și furnizarea de resurse educaționale digitale. Proiectele educaționale transfrontaliere îmbunătățesc accesul elevilor la educația multilingvă și susțin integrarea interculturală. Colaborarea cu organizațiile internaționale facilitează accesul la finanțare și resurse educaționale, sprijinind implementarea unor soluții inovative. Participarea în rețele internaționale permite schimbul de informații și bune practici în domeniul educației multilingve.

Capitolul IV Responsabilități instituționale și rolurile actorilor implicați

Implementarea educației multilingve presupune implicarea unui ansamblu de actori educaționali, fiecare având responsabilități clar definite pentru a asigura succesul acestui proces. Aceste responsabilități sunt distribuite între, instituțiile de învățământ, autoritățile publice locale, precum și comunitatea, partenerii educaționali, în funcție de rolul pe care îl joacă fiecare în cadrul sistemului educațional.

4.1. Responsabilitățile instituțiilor de învățământ

Instituțiile de învățământ, în special directorii și cadrele didactice, joacă un rol esențial în implementarea și dezvoltarea educației multilingve la nivel local, având responsabilități cheie. Acestea sunt responsabile de aplicarea modelelor educaționale multilingve, alegerea și integrarea limbilor de instruire în activitățile educaționale, inclusiv în predarea disciplinelor non-lingvistice, în funcție de contextul local și de nevoile elevilor. De asemenea, instituțiile asigură formarea continuă a cadrelor didactice, promovând competențele lingvistice și abilitățile pedagogice necesare pentru predarea în mai multe limbi, într-un mediu educațional intercultural. Monitorizarea progresului elevilor în domeniul lingvistic, academic și intercultural reprezintă o altă responsabilitate importantă, incluzând evaluarea continuă a competențelor lingvistice și ajustarea strategiilor educaționale. În plus, instituțiile colaborează eficient cu părinții și comunitatea, implicându-i activ în procesul educațional pentru a sprijini succesul educației multilingve.

4.2. Rolul autoritățile publice locale (fondatorii)

Autoritățile publice locale susțin instituțiile de învățământ prin alocarea resurselor financiare necesare și facilitarea accesului la infrastructura corespunzătoare pentru implementarea educației multilingve. De asemenea, acestea promovează beneficiile educației multilingve în rândul părinților și al comunității, obținând astfel sprijinul necesar pentru implementarea programelor educaționale. Autoritățile locale monitorizează implementarea educației multilingve la nivelul

instituțiilor din subordine și raportează periodic Ministerului Educației și Cercetării privind progresul realizat și utilizarea resurselor.

4.3. Implicarea comunității și partenerilor educaționali

Succesul educației multilingve depinde de implicarea activă a părinților și a comunității locale. Părinții joacă un rol crucial în sprijinirea elevilor, iar comunitatea contribuie semnificativ la crearea unui mediu educațional favorabil. Colaborarea între școli, părinți și comunitate garantează implementarea eficientă a educației multilingve. Instituțiile de învățământ trebuie să informeze părinții despre beneficiile educației multilingve, organizând sesiuni informative și ateliere educaționale. Părinții pot participa la activități extracurriculare, precum evenimente culturale și ateliere de limbi, și pot contribui la dezvoltarea resurselor educaționale prin traducerea materialelor sau sprijinirea cadrelor didactice. De asemenea, autoritățile locale sprijină educația multilingvă prin facilitarea accesului la resurse educaționale suplimentare, organizarea de formări pentru cadrele didactice și susținerea parteneriatelor locale, promovând diversitatea culturală și lingvistică în cadrul dezvoltării regionale.

Capitolul V Monitorizare și evaluare

Monitorizarea și evaluarea continuă sunt esențiale pentru asigurarea calității implementării educației multilingve și pentru ajustarea strategiilor educaționale pe măsură ce sunt identificate provocări sau bune practici. Procesul de monitorizare trebuie să fie structurat și să implice toți actorii educaționali, de la instituțiile de învățământ la autoritățile publice locale.

5.1. Mecanisme interne de monitorizare

Evaluarea și monitorizarea internă a implementării Planurilor-cadru individuale de învățământ reprezintă o componentă esențială pentru îmbunătățirea continuă a educației multilingve. Fiecare instituție de învățământ va institui un sistem intern de urmărire a implementării planului aprobat, care va include:

- evaluări periodice ale progresului elevilor în învățarea limbilor vizate (română, maternă, străină);
- colectarea de feedback din partea cadrelor didactice, părinților și elevilor;
- analiza rezultatelor academice în raport cu obiectivele stabilite.

Aceste măsuri vor permite identificarea timpurie a dificultăților și aplicarea promptă a intervențiilor necesare pentru corectarea acestora.

5.2. Monitorizare la nivel național

Ministerul Educației și Cercetării va coordona procesul de evaluare și monitorizare la nivel național, pentru a asigura aplicarea coerentă și eficientă a programelor multilingve. Activitățile vor include:

- analiza ritmică a procesului de aprobare a Planurilor-cadru individuale;
- identificarea eventualelor întârzieri sau disfuncționalități administrative;
- evaluări tematice ale implementării programelor în instituțiile de învățământ, cu accent pe calitatea predării, resursele utilizate și performanța elevilor;
- colectarea sistematică a feedback-ului din partea actorilor educaționali, inclusiv autorități locale, cadre didactice, elevi și părinți.

În baza rezultatelor, Ministerul va elabora recomandări, va organiza formări și va ajusta politicile și resursele curriculare pentru a sprijini eficiența implementării.

5.3. Criterii de succes și indicatori de performanță

Criterii de succes

- **Dezvoltarea competențelor lingvistice**: Progresul elevilor în dobândirea competențelor lingvistice în cele trei limbi de instruire, în conformitate cu CECRL.
- **Integrarea educațională și socială**: Nivelul de incluziune a elevilor din comunitățile minoritare, atât în plan educațional, cât și socio-cultural.
- **Calitatea predării**: Gradul de aplicare a metodologiilor adecvate și satisfacția cadrelor didactice și a elevilor cu privire la procesul educațional.
- **Implicarea părinților și comunității**: Sprijinul oferit de familii și comunitate reflectat în implicarea activă și în percepția pozitivă asupra educației multilingve.

Indicatori de performanță

- **Procentul elevilor care ating niveluri CECRL**: Măsurarea competențelor lingvistice obținute conform standardelor naționale și europene.
- **Rata de promovabilitate**: Progresul școlar în cadrul disciplinelor predate multilingv.
- **Numărul cadrelor didactice certificate**: Personal didactic format în metode specifice educației multilingve.
- **Gradul de acoperire cu resurse educaționale**: Disponibilitatea și utilizarea resurselor didactice în limbile țintă (manuale, platforme digitale, echipamente TIC).

Capitolul VI Dispoziții finale

Prezentele Reglementări vor intra în vigoare la data– aprobări ordinului Ministerului Educației și Cercetării. Prevederile reglementărilor se vor aplica începând cu anul de studii 2025–2026, pentru instituțiile care optează pentru implementarea educației multilingve conform modelelor aprobate.

Ministerul Educației și Cercetării va revizui și actualiza aceste Reglementărit ori de câte ori va fi necesar, ținând cont de evoluțiile politicilor educaționale, de rezultatele monitorizării și de propunerile formulate de instituțiile de învățământ și de alți actori implicați în implementarea educației multilingve.

Pentru asigurarea unei aplicări coerente și eficiente, Reglementările sunt însoțite de următoarele anexe:

- Anexa 1. Conținutul dosarului de aplicare a PCI
- Anexa 2. Criteriile de evaluare a dosarului
- Anexa 3. Chestionar pentru părinți
- Anexa 4. Grilă de evaluare a resurselor disponibile
- Anexa 5. Model de Ordin de aprobare
- Anexa 6. Exemplu de plan de implementare
- Anexa 7. Model cerere de înscriere în program
- Anexa 8. Calendar orientativ pentru implementare

Aceste documente constituie parte integrantă a prezentelor Reglementări și oferă suport metodologic și operațional pentru toate etapele procesului de implementare a educației multilingve în instituțiile de învățământ.

Anexa 1

Conținutul dosarului

Instituțiile de învățământ vor depune dosarul complet, care va include:

- Planul – cadru individual de învățământ, detaliind modelele de educație multilingvă selectate, obiectivele educaționale și resursele necesare;
- Documentele justificative (deciziile Consiliului profesoral, sprijinul comunității, aprobările Organului local de specialitate în domeniul învățământului);
- Proiectul de implementare a planului, care va include bugetul estimativ și estimarea resurselor financiare necesare.

Anexa 2

Criteriile de evaluare a dosarului

După primirea dosarului, Ministerul Educației și Cercetării va efectua o evaluare detaliată a acestuia, având în vedere următoarele:

Standardul I: Viziune strategică și angajament (max. 30 puncte)

Indicatori de performanță	Foarte bine (4)	Bine (3)	Satisfăcător (2)	Insuficient (1)
Existența unei misiuni și viziuni care includ obiective EML	Misiunea și viziunea includ clar obiective EML, sunt actualizate și reflectate în toate documentele instituționale.	Misiunea și viziunea includ obiective EML, dar fără detalii extinse sau aplicabilitate în toate domeniile.	Obiectivele EML sunt menționate vag sau în documente neoficiale.	Nu există referințe explicite la EML în misiunea sau viziunea instituției.
Planuri anuale/strategice care reflectă priorități EML	Planurile includ acțiuni clare EML, termene, responsabilități și sunt corelate cu viziunea instituției.	Planurile includ priorități EML, dar acțiunile sunt generale sau parțial aplicabile.	Există mențiuni EML fără detalii privind acțiuni concrete.	Planurile nu conțin nicio referință la EML.
Deschiderea conducerii față de educația multilingvă	Conducerea susține activ EML, implică echipa, alocă resurse și promovează inițiative multilingve.	Conducerea este favorabilă EML, dar susținerea este mai degrabă pasivă.	Deschiderea conducerii este ocazională și nu influențează clar implementarea EML.	Conducerea nu manifestă interes pentru EML sau nu o sprijină deloc.

Standardul II: Capacitate didactică și curriculară (max. 40 puncte)

Indicatori de performanță	Foarte bine (4)	Bine (3)	Satisfăcător (2)	Insuficient (1)
Pregătirea cadrelor didactice pentru	Toate cadrele didactice implicate au	Majoritatea profesorilor au fost formați și	Există un număr redus de cadre formate sau	Cadrele didactice nu sunt formate pentru EML, iar

predarea multilingvă	urmat formări CLIL/EML și dețin competențe lingvistice relevante.	aplică metode EML în practică.	pregătirea este superficială.	competențele lingvistice sunt deficitare.
Existența unui curriculum care integrează L1 și L2	Curriculumul este adaptat și promovează integrarea coerentă a L1 și L2 în discipline.	Curriculumul include elemente de integrare lingvistică, dar implementarea este parțială.	Existența unor încercări izolate de integrare, fără abordare sistemică.	Curriculumul nu conține referințe la integrarea L1 și L2.
Aplicarea metodelor didactice adaptate diversității lingvistice	Metodele sunt interactive, incluzive și aplicate sistematic în activitatea didactică.	Metodele sunt folosite frecvent, dar nu sunt adaptate în toate cazurile.	Există metode tradiționale cu puține abordări diferențiate.	Nu se aplică metode adaptate diversității lingvistice.
Implementarea și monitorizarea planificării EML	Planificarea este coerentă, se aplică consecvent, iar monitorizarea este sistematică.	Planificarea EML este clară, dar monitorizarea este sporadică.	Planificarea este fragmentată, iar monitorizarea lipsește.	Nu există planificare EML sau monitorizare a acesteia.

Standardul III: Resurse și infrastructură (max. 30 puncte)

Indicatori de performanță	**Foarte bine (4)**	**Bine (3)**	**Satisfăcător (2)**	**Insuficient (1)**
Accesul la materiale didactice în limbile țintă	Materialele sunt variate, actualizate și disponibile pentru toate clasele și disciplinele EML.	Materialele acoperă majoritatea claselor și disciplinelor, dar unele sunt învechite sau insuficiente.	Există materiale limitate, iar accesul este neuniform.	Lipsa aproape totală a materialelor în limbile țintă.
Condiții logistice (spațiu, orar, dotări)	Spațiile sunt adecvate, orarul este flexibil și dotările tehnologice susțin eficient EML.	Există condiții satisfăcătoare, dar cu unele deficiențe logistice.	Spațiile și dotările sunt limitate, afectând calitatea implementării.	Condițiile logistice nu permit desfășurarea eficientă a EML.
Implicarea părinților și comunității	Există parteneriate active, proiecte comune și un sprijin cultural constant din partea părinților și comunității.	Comunitatea este informată și implicată ocazional în proiecte EML.	Participarea părinților și comunității este sporadică sau formală.	Nu există implicare sau sprijin din partea comunității.

Grilă de evaluare pentru aderarea la programele de educație multilingvă

Distribuția punctajului pe categorii

Standarde	Număr de indicatori	Punctaj maxim
I. Viziune strategică și angajament	3	30
II. Capacitate didactică și curriculară	4	40
III. Resurse și infrastructură	3	30
Total:	**10 indicatori**	**100 puncte**

I. Viziune strategică și angajament (max. 30 puncte)

- Existența unei misiuni și viziuni care includ obiective EML

Criterii: Claritate, aliniere la politicile naționale, integrare în documentele instituției

- Planuri anuale/strategice care reflectă priorități EML

Criterii: Coerență între planuri, obiective și activități EML

- Deschiderea conducerii față de educația multilingvă

Criterii: Implicare, sprijin managerial, angajament institutional

-

II. Capacitate didactică și curriculară (max. 40 puncte)

- Pregătirea cadrelor didactice pentru predarea multilingvă

Criterii: Formare în CLIL, metodologii EML, competențe lingvistice

- Existența unui curriculum care integrează L1 și L2

Criterii: Adaptare curriculară, integrarea limbii în discipline

- Aplicarea metodelor didactice adaptate diversității lingvistice

Criterii: Activități interactive, instruire diferențiată

- Implementarea și monitorizarea planificării EML

Criterii: Coerență, aplicare practică, revizuire periodică

III. Resurse și infrastructură (max. 30 puncte)

- Accesul la materiale didactice în limbile țintă

Criterii: Manuale, fișe, platforme digitale

- Condiții logistice (spațiu, orar, dotări)

Criterii: Spații didactice, acces la tehnologie

- Implicarea părinților și comunității

Criterii: Informare, participare la proiecte, sprijin cultural și lingvistic

Interpretarea punctajului

Scor total obținut	Nivel de pregătire	Descriere
0 – 49 puncte	Minim acceptabil	Necesită îmbunătățiri majore în majoritatea domeniilor. Implementarea EML este posibilă doar cu suport extern și plan de remediere.
50 – 79 puncte	Nivel funcțional	Potențial bun pentru implementare. Sunt necesare ajustări punctuale în unele domenii strategice și operaționale.
80 – 100 puncte	Nivel avansat	Pregătire solidă pentru implementare calitativă și sustenabilă. Instituția demonstrează angajament și capacitate sistemică.

Notă: Evaluarea suplimentară a dosarului

După caz, Ministerul Educației și Cercetării va evalua și documentele suplimentare anexate dosarului, inclusiv rezultatele consultărilor cu cadrele didactice și părinții, pentru a asigura transparența și implicarea comunității educaționale în procesul decizional.

Feedback și revizuiri

În cazul în care dosarul nu îndeplinește toate cerințele, Ministerul Educației și Cercetării va solicita revizuirea acestuia, iar instituția de învățământ va trebui să facă modificările necesare și să depună din nou documentele corectate. De asemenea, Ministerul Educației și Cercetării poate oferi feedback pentru îmbunătățirea planului, inclusiv sugestii privind resursele suplimentare sau ajustările metodologice necesare.

Anexa 3

Chestionar pentru părinți privind implementarea educației multilingve în cadrul instituției de învățământ

Stimat(ă) părinte,

Instituția noastră de învățământ planifică să implementeze educația multilingvă care să reflecte nevoile și specificul comunității. Vă rugăm să completați acest chestionar pentru a ne ajuta să înțelegem mai bine opiniile și necesitățile dvs. Participarea este benevolă, iar informațiile colectate vor fi utilizate strict în scop educațional.

Date despre copil:

Nume (opțional): _____
Clasa: _____
Limba maternă a copilului: _____

1. Limbile vorbite acasă:

1.1. Ce limbă/limbi se vorbesc cel mai des acasă?

☐ Rusă
☐ Ucraineană
☐ Găgăuză
☐ Bulgară
☐ Altă limbă: _____

1.2. Cu cine comunică copilul în alte limbi decât româna?

☐ Cu membrii familiei
☐ Cu vecinii/comunitatea
☐ Cu prietenii
☐ Nu comunică în alte limbi

2. Opinii privind educația multilingvă:

2.1. Cât de important credeți că este ca un copil să învețe în mai multe limbi?

☐ Foarte important

☐ Important

☐ Mai puțin important

☐ Nu este important

2.2. Ați dori ca fiul/fiica dvs. să învețe în:

☐ Limba română

☐ Limba maternă

☐ O combinație (vă rugăm să specificați): _____

2.3. Ce avantaje credeți că aduce educația multilingvă? (puteți bifa mai multe opțiuni)

☐ Îmbunătățirea capacității de învățare și gândire

☐ Oportunități educaționale/profesionale: copilul ca avea mai multe șanse de a găsi un loc de muncă

☐ Păstrarea identității culturale, limbii și tradițiilor familiei

☐ Comunicarea mai ușoară cu mai multe persoane în comunitate

☐ Alt răspuns: _____

2.4. Există anumite temeri sau dificultăți pe care le anticipați în legătură cu educația multilingvă?

_____

_____

3. Participare și sprijin:

3.1. Doriți să participați la o ședință de informare privind educația multilingvă?

☐ Da

☐ Nu

3.2. Ați fi de acord ca fiul/fiica dvs. să participe la un program de educație multilingvă?

☐ Da

☐ Nu

☐ Nu sunt sigur(ă) – aș dori mai multe informații

3.3. Alte comentarii sau sugestii:

_____

_____

Data completării: _____

Semnătura (opțional): _____

Anexa 4

Grilă de evaluare a resurselor disponibile la nivelul instituției de învățământ general, necesare pentru implementarea modelelor de educație multilingvă.

Domeniu de analiză	**Element evaluat**	**Situația actuală (descriere / date)**	**Nevoi identificate**	**Observații / Recomandări**
Resurse umane	Număr de cadre didactice	Exemplu: 3 cadre didactice	Lipsă de cadre cu competențe lingvistice B1 în limba X	Necesită formare profesională suplimentară
Resurse umane	Cadre didactice cu atestat B1 (CECRL) în limbi relevante	Exemplu: 4 în limba română, 1 în limba Gagauză	Minim 3 suplimentari pentru predare bilingvă	Formare continuă recomandată
Materiale didactice	Manuale existente pentru discipline bilingve	Doar pentru clasele I-II	Lipsă pentru clasele III-IV	Necesară dezvoltare / achiziție
Materiale didactice	Ghiduri metodologice	2 ghiduri disponibile	Actualizare necesară pentru noile modele	Se poate colabora cu MEC
Materiale didactice	Resurse educaționale digitale	Limitate (platforme naționale)	Necesitate de extindere cu conținut multilingv	Investiții în resurse deschise
Infrastructură	Calculatoare funcționale	12 unități	Lipsă în două clase	Achiziții necesare
Infrastructură	Table interactive	1 tablă interactivă	Cel puțin 3 necesare pentru predare integrată	Propunere investiție din buget local
Infrastructură	Conectivitate la internet	Stabilă în majoritatea claselor	Instabilitate în 2 săli	Solicitare suport tehnic
Estimare bugetară	Costuri de formare profesională	Estimat: 15 000 MDL	—	Sursă posibilă: proiecte MEC/parteneri
Estimare bugetară	Costuri pentru materiale didactice	Estimat: 10 000 MDL	—	Poate fi planificat în bugetul anual

Estimare bugetară	Costuri infrastructură (TIC, mobilier etc.)	Estimat: 45 000 MDL	—	Posibil parteneriat cu APL sau donatori

Anexa 5

Model Ordin pentru aprobarea modelului de educație multilingvă:

Ordin nr. ___ din _____
Privind aprobarea modelului de educație multilingvă în instituția _____

În baza consultărilor efectuate cu părțile interesate și a hotărârii Consiliului profesoral,

ORDON:
1. Se aprobă modelul de educație multilingvă _____, care va fi aplicat în instituția _____.
2. Responsabilitatea implementării modelului revine administrației instituției de învățământ.
3. Prezentul ordin intră în vigoare la data semnării.

Director, _____
Data, Semnătura

Anexa 6

Secvență din Planul pentru implementarea Planului individual de învățământ (exemplu orientativ)

1. Date generale ale instituției

- Denumirea instituției: .....
- Localitatea: .....
- Nivelul de învățământ: *(preșcolar, primar / gimnazial / liceal)*
- Număr de clase: .....
- Număr de elevi estimat, pe trepte de învățământ .....
- Directorul instituției: .....
- Persoana responsabilă de coordonarea programului de educație multilingvă:

Resurse umane

Nr. crt.	Obiective specifice	Activități / acțiuni	Termeni de realizare	Indicatori de performanță
1.	Asigurarea cadrelor didactice competente în limba de predare	Identificarea și repartizarea cadrelor didactice cu competențe lingvistice B1+	august 2025	100% din cadrele repartizate au nivelul lingvistic necesar

2.	Consolidarea capacității manageriale pentru implementarea educației multilingve	Participarea directorului și echipei manageriale la instruiri în domeniul educației multilingve	octombrie 2025	Echipa managerială participă la cel puțin 2 sesiuni de formare în domeniul educației multilingve

Resurse didactice

Nr. crt.	Obiective specifice	Activități / acțiuni	Termeni de realizare	Indicatori de performanță
1.	Asigurarea materialelor curriculare în limba de stat și limba minorităților naționale	Selectarea și procurarea materialelor didactice disponibile	decembrie 2025	80% din discipline au materiale adaptate bilingv/multilingv

Baza materială

Nr. crt.	Obiective specifice	Activități / acțiuni	Termeni de realizare	Indicatori de performanță
1	Dotarea claselor cu echipamente necesare pentru predarea multilingvă	Asigurarea cu table interactive, laptopuri, imprimante, etc.	ianuarie 2026	100% din clasele participante dotate conform cerințelor
2	Accesul la resurse digitale în limbi relevante	Crearea unui fond digital cu resurse didactice în limba de stat și maternă	februarie 2026	1 platformă/Google Drive cu resurse creat și accesibil profesorilor

Resurse financiare

Nr. crt.	Obiective specifice	Activități / acțiuni	Termeni de realizare	Indicatori de performanță
1	Planificarea bugetară pentru implementarea programului de educație multilingvă	Elaborarea unui buget estimativ pentru anul școlar curent	iulie 2025	Bugetul este aprobat de consiliul de administrație
2	Accesarea surselor suplimentare de finanțare	Solicitarea sprijinului din partea autorităților/partenerilor	decembrie 2025	1 proiect de finanțare externă depus

2. Planul a fost elaborat și aprobat de:

- **Directorul instituției:** .....
- **Reprezentant al Consiliului Profesoral:** .....
- **Reprezentant al părinților:** .....

Data aprobării: .....

Anexa 7

Cerere de înscriere în Programul de educație multilingvă

Subsemnatul(a),_____,(părintele/reprezentantul legal al elevului / elev) cu domiciliul în _____, (stradă, nr., localitate, raion) telefon de contact _____, e-mail _____, în calitate de părinte/reprezentant legal al elevului:
Numele și prenumele elevului: _____
Clasa: _____
Instituția de învățământ: _____ prin prezenta, solicit înscrierea elevului în Programul de educație multilingvă, organizat în cadrul instituției de învățământ sus-menționate, începând cu anul de studii _____.

Declar că am fost informat(ă) cu privire la specificul programului, obiectivele acestuia, precum și cu privire la drepturile și obligațiile care decurg din participarea în cadrul acestui program.

Data: ___ / ___ / _____
Semnătura: _____
(părinte/reprezentant legal/elev major)

Cererii i se atribuie nr. _____/_____
Data înregistrării: ___ / ___ / _____
Semnătura responsabilului: _____

Anexa 8

Proiectarea schematică a activității instituției de învățământ în vederea implementării educației multilingve

Domenii	Activități	Perioada
1.Consultarea necesităților și intereselor părților interesate din cadrul instituției de învățământ general privind implementarea educației multilingve	1. Analiza modelelor de educație multilingvă elaborate de Ministerul Educației și Cercetării. 2. Informarea și consultarea elevilor, părinților și cadrelor didactice (inclusiv prin aplicarea și analiza chestionarelor). 3. Discutarea modelelor de educație multilingvă în ședințele Consiliului de administrație, Consiliul elevilor. 4.Emiterea deciziei Consiliului profesoral/pedagogic privind aplicarea educației multilingve în cadrul instituției de învățământ. 5.Emiterea ordinului directorului privind implementarea educației multilingve în cadrul instituției de învățământ. 6.Coordonarea modelului de educație multilingvă selectat cu organul local de specialitate în domeniul învățământului.	Mai - Iunie
2.Realizarea unei analize privind resursele disponibile la nivel de instituție de învățământ general pentru implementarea modelelor de educație multilingvă	1. Evaluarea resurselor umane disponibile pentru predarea disciplinelor nonlingvistice în limba română și în limbile minorităților naționale. 2.Verificarea existenței materialelor didactice (manuale, ghiduri, resurse digitale). 3. Evaluarea infrastructurii și a echipamentelor necesare. 4. Estimarea bugetară pentru asigurarea resurselor necesare.	Iunie
3.Selectarea modelului de educație multilingvă adecvat pentru fiecare context	1.Organizarea ședințelor Consiliului de Administrație, Consiliului Profesoral. 2. Emiterea Ordinului directorului instituției de învățământ general privind implementarea modelului de educație multilingvă. 3. Consultarea modelului de educație selectat cu Organul local de specialitate în domeniul învățământului.	Iunie
4. Elaborarea Planului individual de învățământ, în baza modelului de educație multilingvă selectat	1.Elaborarea Planului individual de învățământ. 2.Discutarea și aprobarea Planului individual de învățământ în cadrul Consiliului Profesoral al instituției de învățământ.	Iunie

5. Elaborarea unui Plan de implementare a Planului individual de învățământ la nivel de instituție de învățământ general	1. Identificarea elevilor participanți. 2. Inventarierea resurselor disponibile: umane, materiale, didactice. 3. Elaborarea planului de dezvoltare profesională a cadrelor didactice (pe 4 ani). 4. Estimarea resurselor financiare necesare	Iunie-Iulie
6. Depunerea spre aprobare a Planului individual de învățământ la Ministerul Educației și Cercetării	1.Colectarea și verificarea documentației necesare (Planul individual de învățământ, Planul de implementare). 2.Completarea formularului standard de solicitare către Ministerul Educației și Cercetării. 3.Transmiterea dosarului către Minister. 4.Comunicarea cu Ministerul Educației și Cercetării pentru clarificări sau completări. 5.Primirea deciziei oficiale de aprobare / solicitarea de ajustări	August
7. Aprobarea Planului individual de învățământ	1.Monitorizarea procesului de evaluare a Planului și comunicarea cu Ministerul pentru clarificări sau solicitări suplimentare. 2.Informarea transparentă a elevilor, părinților și a comunității despre statutul aprobării Planului individual de învățământ.	August
8.Organizarea procesului educațional conform planului individual aprobat	1.Constituirea grupelor/claselor pentru programul de educație multilingvă. 2.Elaborarea orarului lecțiilor conform planului individual aprobat. 3.Repartizarea cadrelor didactice. 4.Lista elevilor înscriși în programul de educație multilingvă.	August